ព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា

មន្ទីរស្ដីការក្រសួងសិក្សាធិការ

ទស្សនាវដ្ដី

សម្រាប់

គ្រូបង្រៀន

ឆ្នាំទី ២ លេខ ១

ខែកញ្ញា ព.ស. ២៤៩៣

ឆ្នាំសិក្សា ១៩៥០-៥១

BIBLIOTHÈQUE
NATIONALE
DU CAMBODGE
P.K-2
1950-1951
(1)

ព្រះរាជអាណាចក្រកម្ពុជា

មន្ទីរស្ដីការ ក្រសួងសិក្សាធិការ

ទស្សនាវដ្ដី សម្រាប់ គ្រូបង្រៀន

បញ្ជីរឿង

	ទំព័រ
ឧត្ដមដ្ឋាន ភាសា	៣
មជ្ឈមដ្ឋានទី១ និងទី២ ភាសា	៤
អាទិកដ្ឋាន ភាសា	៨
កុមារដ្ឋាន ភាសា	១៥
បរិវច្ឆណដ្ឋាន ភាសា	១៩
ឧត្ដមដ្ឋាន-មជ្ឈិមដ្ឋានទី២-នព្វន្ត-រង្វាស់រង្វាល់-ធរណីមាណសាស្ត្រ	២២
អាទិកដ្ឋាន មជ្ឈិមដ្ឋាន- នព្វន្ត -	៣១
អាទិកដ្ឋាន មជ្ឈិមដ្ឋានទី១ រង្វាស់រង្វាល់ ធរណីមាណសាស្ត្រ	៣៦
បរិវច្ឆណដ្ឋាន - នព្វន្ត - រង្វាស់រង្វាល់	៤៦
កុមារដ្ឋាន - នព្វន្ត - រង្វាស់រង្វាល់	៥១
មជ្ឈិមដ្ឋានទី ២ - ឧត្ដមដ្ឋាន - វត្ថុស្វាធ្យាយន៍ - វិធីបង្ការរោគ	៥៨
អាទិកដ្ឋាន មជ្ឈិមដ្ឋានទី ១ - វត្ថុស្វាធ្យាយន៍ - វិធីបង្ការរោគ.	៦៦
កុមារដ្ឋាន - វត្ថុស្វាធ្យាយន៍ - វិធីបង្ការរោគ	៧១
បរិវច្ឆណដ្ឋាន - វត្ថុស្វាធ្យាយន៍ - វិធីបង្ការរោគ	៧៦
មេសូត្រតែមាត់	៧៩

ឧត្តមដ្ឋាន

១. ការអានសៀវភៅ

នៅនានាប្រទេស គេនិយមរាប់អាន ការអានសៀវភៅ សំខាន់ជាងការ មើលកុន មើលល្ខោន ច្រើនណាស់ ។ ប្រជាជនរបស់គេគ្រប់ថ្នាក់ ច្រើននិយមមើលកាសែតរាល់ថ្ងៃ យ៉ាងហោចណាស់ក៏ម្ដងមួយថ្ងៃពីរច្បាប់ ក្រៅពីនេះនៅនិយមអានសៀវភៅ របស់អ្នកនិពន្ធដែលមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះទៀតរាល់ថ្ងៃ ដើម្បីជាបច្ច័យដុសខាត់ខួរក្បាលរបស់គេឲ្យភ្លឺថ្លា ។ ហេតុដូច្នេះ ទើបគេអាចបោះពុម្ពសៀវភៅ ចំណាយចេញទៅរាប់ហ្មឺន រាប់សែនក្បាល ជួនកាលរាប់លានក៏មាន ។

មានតែការអានសៀវភៅប៉ុណ្ណោះទេ ដែលធ្វើឲ្យអ្នកមានខួរក្បាលឈ្លាសវៃទាន់សម័យនិយម ។ សៀវភៅល្អៗ ដែលមានសារប្រយោជន៍អាចនឹងធ្វើជីវិតនិងឋានៈរបស់អ្នកឲ្យបានចំរើនរុងរឿងជាអនេកប្រការ ដូចពួកមហាបុរសក្នុងលោក ធ្លាប់បានប្រព្រឹត្តមកហើយ ។ តែការអានសៀវភៅនេះ ក៏មិនមែនជាការងាយស្រួលដែរ ព្រោះសៀវភៅនិមួយៗរមែងតែងមានទាំងរឿងល្អនិងអាក្រក់ច្របល់គ្នា ទើបមុននឹងអានសៀវ-ភៅអ្វីនោះ គួររើសរកមើលសៀវភៅណាដែលល្អសឹមអាន ព្រោះសៀវ-

ភៅដែលល្អ ៗ ជាឧបាយដាស់តឿនក្រើនរំលឹកចិត្តគំនិតឲ្យទៅជាអ្នកនិពន្ធមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បី ឲ្យកើតមនុស្សធំ ឲ្យកើតវិទ្យាសាស្ត្រ ឲ្យកើតមនុស្សសំខាន់ៗ ក្នុងលោក ឯសៀវភៅអាក្រក់វិញនាំឲ្យកើតចិត្តទុច្ចរិត ឃោរឃៅសម្លាប់គេឥតញញើតដៃ ដូច្នេះការជ្រើសរើសមើលសៀវភៅសិនសិមអាន ទើបមានប្រយោជន៍យ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ជីវិត ។

ពាក្យពន្យល់ ៖ — ការអាន = ការមើលសៀវភៅ — អ្នកនិពន្ធ= អ្នកតែងសៀវភៅ បច្ច័យ = ហេតុជាទីអាស្រ័យគ្នា ។ មហាបុរស = បុរសដែលមានកិត្តិនាមល្បីល្បាញក្នុងលោក ។ និយម = កំណត់អនុលោមតាម ។ ឋានៈ (ឬ ឋានន្តរ) = មុខងារ, ថ្នាក់សក្តិយស ។

ពាក្យចោទសួរ .— នៅនាប្រទេសតើគេនិយមរាប់អានអ្វី ? ការអានសៀវភៅនាំមកនូវប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ ? ទឹងអាន គេត្រូវរើសរកសៀវភៅយ៉ាងដូចម្ដេច ? ។

មជ្ឈិមដ្ឋាន ទី ២

កវីបណ្ឌិត

នៅលើពិភពលោកយើងនេះ ទោះនៅនាប្រទេសដែលប្រកបខាងគ្រាត្តសម្បត្តិយ៉ាងបរិបូណ៌ក៏ដោយ ក៏គង់គេប្រទះឃើញមានមនុស្សពប់

រយាប់ពាន់ដែលកើតឡើងៗហើយ ចាកចិត្តលោកទៅវិញក្នុងសេចក្ដីទុក្ខវេទនា ៗ គួរអាណិតផងពួកពលទាសកម្មករក្រីក្រលំបាក ជាប់ពាក់នឹងដីស្រែ ខំប្រឹងធ្វើការដើម្បីជាប្រយោជន៍ចំពោះអ្នកដទៃ គ្មានឈប់-ឈរឡើយ ហើយបានយល់ឃើញជាក់ស្ដែង នៅជិតខ្លួន កូនស្លាប់វិនាសដោយសេចក្ដីស្រេកឃ្លាននឹងជម្ងឺគ្រុនរាក ៗ គួរអាណិតផងស្ត្រី-កំសត់ទុគ៌តអនាថា គ្មានទីលំនៅជ្រកកោន ខំឱបក្រសោបកូននៅនាដើមទ្រូង ដែលមានភាពជ៏ស្គាំងស្គម ឯទារកស្រែកយំទាទឹកដោះ ដែលរីងហួតអស់ទៅហើយ ៗ មានជាតំបាញខ្លះ ដោយមិនដឹង ខំត្បាញសំពត់ស្នបសំរាប់ខ្លួន ៗ

ចំពោះសេចក្ដីទុក្ខវេទនាទាំងនេះ តើកវីបណ្ឌិតបានធ្វើអ្វីខ្លះ? សេចក្ដីទុក្ខព្រួយទាំងអម្បាលមាណអ្នកកវីក៏បានជួយឈឺចាប់ដែរ សេចក្ដីខ្សឹកខ្សួលដោយសំរាត់នឹងសេចក្ដីត្អូញត្អែរទាំងនេះ ដែលគេពុំអាច[illegible]បាន ក៏ចូលទៅក្នុងសំឡេងអ្នកកវី លាយឡំនឹងចំរៀង ហើយកាលណាចំរៀងនេះ ចាកចេញផុតអំពីដួងចិត្តទៅ ក៏អណ្ដែតទៅឆ្ងាយ គ្មានឈប់ឈរ ទៅតាមមាត់មនុស្សលោកនឹងតាមអាកាសវេហាស៍ ៗ

ពាក្យពន្យល់ .– កវីបណ្ឌិត = អ្នកប្រាជ្ញដែលចេះកាព្យឃ្លោង

ទាសកម្មករ= ពួកខ្ញុំកំដរនឹងអ្នកធ្វើការស៊ីឈ្នួល

អភិជន= ជន ១ ពួកក្នុងសម័យបុរាណដែលមានភាពប្រហែលគ្នា

នឹងមេកន្ទ្រាញ ។

ទារក = ក្មេងតូច ។

ពាក្យចោទសួរ.– ក្នុងពិភពលោកយើងនេះ តើគេប្រទះឃើញសេចក្តីទុក្ខវេទនាអ្វីខ្លះ? ចំពោះសេចក្តីទុក្ខវេទនាទាំងនេះ តើអ្នកគិតធ្វើអ្វី? ដោយរបៀបយ៉ាងណា? ។

មជ្ឈិមដ្ឋានទី ១

រៀនមើល – សរសេរតាមសូត្រ

ទន្សាយជាប់អន្ទាក់ (រឿងសំរាំងទំព័រ ៣៧) ។

ពន្យល់ពាក្យ.– ទន្សាយ= ឈ្មោះសត្វតូចៈជើង ៤ មិនផឹកទឹក ផឹកតែសន្សើម, ជាសត្វផ្លាងពីបាកផ្សាំង ។ សំណាប= ស្រូវទើបដុះ-ក្នុងថ្នាល ។ អន្ទាក់= ចំណងរូតឯង សំរាប់ទាក់សត្វ ។ គន្លង= ផ្លូវ-

ស្នាម, ជ្រលង, ដាន, គន្លងនង្គ័ល, ដើរតាមគន្លង, គន្លងមង, គន្លងលប, គន្លងត្រី ។ អង្វរ= ល្បួងលោមឲ្យគេអាណិត ពោល= រត់-ពោះដើងទាំង ៤ ពេញទំហឹង, ទន្សាយពោល ។ ផាប់= ស្ទាប, គាំង: និយាយបំពោះតែអនុបាទិន្នករូប មានឈើនឹងគ្រឿងបក្រជាដើម: ឈើ-ផាប់, ឫស្សីផាប់, នាឡិកាផាប់ ។ អាល័យ= ទីស្ថិត ។ អាល័យ-តែ= ចិត្តខ្ជាប់នឹង ។ ប្រាជ្ញា= វិធីចិត្តដែលយល់ច្រើន, យល់រហ័ស; ការយល់ជាក់ច្បាស់ ។ ស្ទុះ= ចាកចេញភ្លាម ។ បុរស= អ្នកបំពេញចិត្តស្រី, អ្នកបំពេញកិច្ចការក្នុងប្រទេសដែលខ្លួននៅ (មនុស្សប្រុស) ។ ម្នីម្នា= ប្រញាប់ប្រញាល់ ។ អង្រុត= គ្រឿងនេសាទុបករណ៍ ១ យ៉ាងសំរាប់ក្រុងត្រី ។ មុជ= ពន្លិចខ្លួនទៅក្នុងទឹក ។

ពាក្យសួរ.— ទន្សាយបំផ្លាញអ្វីរបស់មនុស្ស ? មនុស្សគិតដូចម្តេចនឹងចាប់ទន្សាយឲ្យបាន? ទន្សាយជាប់អន្ទាក់ហើយតែវាគិតដូចម្តេចនឹងដោះខ្លួនឲ្យរួច ? អ្នកយល់ឃើញថាទន្សាយជាសត្វដូចម្តេច ? ។

វិធីបង្រៀន

បង្រៀនពាក្យនិងភាសា

ពាក្យនិងភាសាគឺជាវិជ្ជាមួយយ៉ាងវិសេស ដែលបំបែកទៅវិជ្ជាឯទៀត ដូចជាវិជ្ជាបង្រៀនមើល – សរសេរតាមសូត្រ ។ល។

ឯនឹងបង្រៀនពាក្យ មុនដំបូងត្រូវបង្រៀនពាក្យណាដែលងាយ ៗ សិន រួចបំមបង្រៀនពាក្យពិបាកជាខាងក្រោយ ។

បើបង្រៀន នាម ត្រូវមានរបស់ដែលជា នាម មកបង្ហាញពន្យល់ បើគ្មានរបស់នោះទេ ត្រូវគូររូបបង្ហាញសិស្ស បើមានរូបស្រាប់ត្រូវចង្អុលបង្ហាញផង ។

បង្រៀន គុណនាម ត្រូវប្រៀបប្រដូចរបស់នោះឲ្យឃើញថា តូចឬធំ វែងឬខ្លី សឬខ្មៅ ល្អឬអាក្រក់ ។ល។

បង្រៀន កិរិយាសព្ទ គឺត្រូវឲ្យសិស្សធ្វើទំនងតាមកិរិយារបស់នោះគឺដូចជាបង្គាប់សិស្សឲ្យក្រោក ឲ្យដើរ ឲ្យឈរ ឲ្យដូត ឲ្យចិត ៗ

អាទិត្យទី ១.– បង្រៀនពាក្យ

១– អំពីសាលារៀន

នាម .– សាលារៀន ឆ្នាំសិក្សា ពេលចូលរៀន ពេលសំរាក សាលាសិក្សាវត្ត សាលាបឋមវិជ្ជានៅភូមិ សាលាបំពេញវិជ្ជា សាលាឧត្តម-វិជ្ជា សញ្ញាប័ត្រ ។

គុណនាម .– ថ្មី ចាស់ ល្អ អាក្រក់ ខ្ពស់ ទាប យូរ ឆាប់ ជិត ឆ្ងាយ ខ្ជិល ឧស្សាហ៍ ។

កិរិយាសព្ទ .– សុំចុះឈ្មោះ ចូលរៀន រៀនបំពេញវិជ្ជា ឈប់សំរាក ឈប់រៀន ឡើងថ្នាក់ ប្រឡង បានសញ្ញាប័ត្រ ។

ហាត់ភាសា .– ក្នុងមួយឆ្នាំសិក្សា សិស្សរៀនប៉ុន្មានខែ ? ឈប់សំរាកប៉ុន្មានខែ ? នៅពេលណាដែលសិស្សចូលរៀនជាថ្មី ? សាលាដែលអ្នករៀនឈ្មោះសាលាអ្វី ? (សាលាសិក្សាវត្តឬសាលាបឋមវិជ្ជានៅភូមិ ។ ល ។) សិស្សត្រូវធ្វើដូចម្តេចដើម្បីឲ្យបានឡើងថ្នាក់ ? ឲ្យបានប្រឡងជាប់លេខ ? សិស្សកំជិល បានសម្រេចប្រយោជន៍អ្វីដែរឬទេ ? ។

វិធីហាត់សរសេរ .– ឲ្យតែងសេចក្ដីជាឃ្លា ៗ ឬឲ្យបំពេញសេចក្ដីនៅកន្លែងចន្លោះពងត្រី ដូចខាងក្រោមនេះ ៖

ក្នុងមួយឆ្នាំសិក្សា .... (សិស្ស) មករៀន (៩ ខែ) ឈប់សំរាក .... (៣ ខែ) ។ ខ្ញុំរៀននៅសាលា .... (សិក្សាវត្ដ ឬសាលាបឋមវិជ្ជានៅភូមិ ។ល។) ។ ខ្ញុំត្រូវ .... (ខំស្វាហាប់រៀនសូត្រ) ដើម្បីឲ្យបានឡើងថ្នាក់ ឬប្រឡងជាប់នៅ ..... (ពេលដាច់ឆ្នាំ) ។

២ .– សិស្សឧស្សាហ៍រៀនសូត្រ

សៀវភៅវិជ្ជាខេមរភាសាបរិច្ចណាដ្ឋាន ទំព័រ ២៥ មេរៀនទី ១៧។ សុំកែពាក្យខ្លះក្នុងមេរៀននេះ ដូចជា គឹត = ត្រូវសរសេរជាគិត មឹន = ជាមិន ។ ត្រិម = ជាត្រឹម ។

សុំរើសពាក្យ នាម – គុណនាម – កិរិយាសព្ទ ដាក់ឲ្យសិស្សរៀនផង ។

ហាត់ភាសា .– អ្នកត្រូវធ្វើដូចម្ដេចដើម្បីឲ្យបានចេះដឹង ? អ្នកស្រឡាញ់ចំណេះវិជ្ជាឬទេ ? ព្រោះអ្វី ? មនុស្សចេះដឹងយ៉ាងដូចម្ដេច ?

ចុះមនុស្សល្ងង់ខ្លៅយ៉ាងណាវិញ ? ដល់អ្នកធំឡើងអ្នកចង់ធ្វើអ្វី ? (ចង់ធ្វើនាម៉ឺន ឬចង់រកស៊ី) ។ ហេតុអ្វី ? ។

បើមេរៀននេះមិនគ្រប់គ្រាន់ សូមជ្រើសរើសសេចក្ដីឯទៀតយកមកបង្រៀនពាក្យ – ហាត់ភាសា – ហាត់សរសេរថែមទៀត តែសេចក្ដីនោះឲ្យប្រារព្ធទៅលើ “ សាលារៀន, សិស្ស, ប្រដាប់ ប្រដាប់របស់សិស្ស ” តាមកំណត់ចែកវិជ្ជាបង្រៀនក្នុងខែទី ១ ។

បង្រៀនមើល

១ – ពីព្រោះអ្វីបានជាខ្ញុំទៅសាលារៀន

សៀវភៅវិជ្ជាខេមរភាសាបរិច្ចណដ្ឋានទំព័រ៤ មេរៀនទី៣ ។

ពន្យល់ពាក្យ. – មិត្តសំឡាញ់ – ពត៌មាន – ផលព្រះធរណី – ខ្នាន – លុះដោយគន្ធិធម៌ ។

២ – សេចក្ដីព្យាយាមនឹងបានសម្រេចដូចប្រាថ្នា ។

សៀវភៅវិជ្ជាខេមរភាសាអាទិកដ្ឋាន ៨២ មេរៀនទី ៥៥ ។

ពន្យល់ពាក្យ. – សញ្ញាប័ត្រឧត្ដមវិជ្ជា – សាលាបឋមវិជ្ជាបារាំងខ្មែរ – ដុតបំភ្លឺរៀន – សេចក្ដីព្យាយាម ។

របៀបបង្រៀនមើល

ឲ្យបម្លងសូត្រនេះនៅក្ដារខៀនបញ្ឈរ ដោយអក្សរផ្ចិតផ្ចង់ បើជាសិស្សគ្មានសៀវភៅគ្រប់គ្រាន់ទេ ។

គ្រូត្រូវមើលសូត្រនេះមុនឲ្យសិស្សស្ដាប់ ថាមួយៗ ឲ្យច្បាស់ពាក្យ ឬតួអក្សរនោះ ។

គ្រូមើលសូត្រនេះឲ្យសិស្សមើលតាមពីរឬបីនាក់ម្ដង ឬឲ្យថាតាមព្រមគ្នាទាំងអស់ក៏បាន រួចបង្គាប់ឲ្យសិស្សម្នាក់មើល ឲ្យថាខ្យល់អក្សរឲ្យត្រឹមត្រូវ ។

ពន្យល់ពាក្យពិបាកដែលមាននៅក្នុងសូត្រ ។

ហៅសិស្សផ្លាស់គ្នាឲ្យមើលសូត្រនេះកុំហៅសិស្សរៀងគ្នាតាមតុ ។ គ្រូបង្គាប់ឲ្យកែពាក្យសំដីណាដែលសិស្សអានថាមិនច្បាស់ ។

សរសេរតាមសូត្រ

សូមលោកគ្រូជ្រើសរើសសេចក្ដីណា ដែលបានបង្រៀន ក្នុងវិធី

បង្រៀនពាក្យ - ហាត់ភាសា - បង្រៀនមើល យកមកបង្រៀនដាក់អក្សរត្រឹមត្រូវផងចុះ តែមិនត្រូវយកពាក្យពិបាកណាមួយដែលសិស្សមិនទាន់បានឃើញ បានស្គាល់ មកឲ្យសរសេរតាមគ្រូថានោះទេ ។

អំពីបង្រៀនដាក់អក្សរត្រឹមត្រូវតាមគ្រូថា

មុនដំបូងត្រូវមើលសូត្រឲ្យសិស្សស្តាប់ រួចសរសេរពាក្យពិបាកជាចំណាំនៅក្តារខៀន ហើយពន្យល់ពាក្យនោះផង ។

ឲ្យសិស្សសរសេរពាក្យនោះនៅលើក្តារខៀនជាច្រើនដង ហើយឲ្យមើលប្រកបថាពាក្យនោះ រួចហើយលុបចេញ ។

ត្រូវលុបពាក្យដែលសរសេរនៅក្តារខៀនចោលចេញ ធ្វើបែបនេះដើម្បីឲ្យសិស្សឃើញពាក្យនោះត្រឹមត្រូវ ៖

ក) – ឲ្យសិស្សចំណាំដោយភ្នែកបានឃើញ ។

ខ) – ឲ្យសិស្សសរសេរពាក្យនោះច្រើនដង ដើម្បីឲ្យចំណាំដោយដៃបានគូស - បានសរសេរ ។

ហៅសូត្រឲ្យសិស្សសរសេរតាម ថាឲ្យមួយ ៗ ហើយច្បាស់លាស់ផង គ្រូដើរក្រោយខ្នងសិស្ស ដើម្បីសំគាល់មើលថា សិស្សនេះសរសេរខុសច្រើន សិស្សនោះសរសេរត្រូវច្រើន ។

គ្រូសរសេរកែសូត្រនេះនៅក្ដារខៀនម្ដងមួយឃ្លា ៗ ឲ្យសិស្សកែសៀវភៅវាតាម ពាក្យណាដែលវាសរសេរខុស ឲ្យវាគូសខ្មៅដៃពីក្រោម ឲ្យសរសេរពាក្យត្រូវពីលើពាក្យខុស ហើយដាក់ចំនួនខុសប៉ុន្មាន ៗ ផង

គ្រូត្រូវមើលដាក់ពិន្ទុឲ្យសិស្សផង ។

ឲ្យសិស្សសរសេរពាក្យដែលខុស (ខុសមួយមាត់ឲ្យសរសេរមួយបន្ទាត់) ។

អក្សរផ្ចង់

យើងត្រូវជ្រើសរើសតួអក្សរដែលមានសណ្ឋានប្រហែល ៗ គ្នា មកដាក់ឲ្យសិស្សហាត់សរសេរ ដូចខាងក្រោមនេះ ៖

ក ភ គ ត ឥ ឡ

ក កា កឹ កូ កួ កើ កៀ កែ កោ កៅ កុ កំ កាំ

កុំកោកកាក កើតក្ដីក្ដាំ ភិតភ័យ កុំភូតភរគេ

(ឲ្យសរសេរអក្សរធំ ១ បន្ទាត់ កណ្ដាល ១ បន្ទាត់ តូច ១ បន្ទាត់)

សូមធ្វើឲ្យស្ទួគ្រប់តាមរបៀបបង្រៀនអក្សរផ្ចង់ ។

តែងសេចក្ដី

អំពីសាលារៀន

ចូរឆ្លើយតាមពាក្យចោទខាងក្រោមនេះ ៖

១ - សាលារៀនអ្នកនៅទីកន្លែងណា? ២- នៅជុំវិញសាលានោះមានអ្វីខ្លះ? ៣ - សាលានោះសង់ពីអ្វី? ៤ - មានប៉ុន្មានថ្នាក់? ៥ - អ្នករៀននៅថ្នាក់ណា? ៦ - មានគ្រូប៉ុន្មាន? សិស្សប៉ុន្មាននាក់? ៧ - នៅក្នុងសាលាមានតុតាំងអ្វីខ្លះ? ៨ - អ្នកស្រឡាញ់សាលានោះឬទេ? ៩ - ព្រោះអ្វី? ។

កុមារដ្ឋាន

អាទិត្យទី១. – រៀនពាក្យនិងភាសា: វត្ថុនៅក្នុងកន្លែងរៀន

ដីស - ក្ដារខ្មៀន - ខ្មៅដៃ - ដងប៉ាកកា - ទឹកខ្មៅ ។ ដីសស - ក្ដារខ្មៀនខ្មៅ - ខ្មៅដៃស្រួច - ដងប៉ាកកាមូល ។ សរសេរអក្សរ, លុបក្ដារ - ចិតខ្មៅដៃ ។

ដំបូន្មាន .– ដើម្បីនឹងបង្រៀនពាក្យត្រូវឲ្យមានរបស់ប្រមូលទុកស្រេចនៅចំពោះមុខសិស្ស ទើបចង្អុលប្រាប់ ឬឲ្យក្មេងរកបង្ហាញរបស់

ដែលត្រូវបង្រៀន ។ ពាក្យដែលត្រូវរៀននោះមិនបាច់ឲ្យក្មេងស្គាល់ថានាម , គុណនាម , កិរិយាឡើយ ។ វិធីបង្ហាត់ភាសាត្រូវយកតែពាក្យដែលក្មេងបានរៀនហើយ ដូចរបៀបដែលយើងធ្វើនេះជាគំរូ ពាក្យចោទឬពាក្យឆ្លើយត្រូវឲ្យថាពេញប្រយោគ គឺត្រូវនិយាយតាមរបៀបវេយ្យាករណ៍ ។

គំរូ — អ្នកមានដីសឬទេ ? ដីសរបស់អ្នកមានសភាពដូចម្ដេច ? ក្ដារខៀននេះជារបស់អ្នកណា ? - អ្នកណាឬនរណាមានខ្មៅដៃ ? - មានដងប៉ាកកា ?

១ទៀតនឹងបង្រៀន ១ ពេល ៗ ត្រូវប្រើពាក្យ ៥, ៦ មាត់បានហើយ ។ ពាក្យដែលយើងឲ្យខាងក្រោយនេះត្រូវលែបង្រៀនឲ្យគ្រប់គ្រាន់ក្នុង ១ អាទិត្យ បើមិនគ្រាន់ត្រូវរកថែមទៀត ។ នៅថ្ងៃចុងអាទិត្យ គួរតែសាបង្រៀនពីដើមឡើងវិញ ។

ពាក្យរៀន — ក្ដារខៀន , កំណាត់សំពត់ , បន្ទាត់វែង , គំនូរ , ផែនទី , ផ្ទាំងគំនូរ , ផ្ទាំងច្បាប់អក្សរ ។ តារាងប្រក្រតិទិន - តារាងកំណត់ពេលរៀន - ផ្ទាំងរបៀបរៀនតាមខែ ។

ធំ, គគ្រាត, ក្រខ្វក់, វៃយ៉, ត្រង់, សំប៉ែត, ស្រស់, ល្អ, ខៀវ, ខ្មៅ, ក្រហម, បួនជ្រុង, ស្មើ, ច្បាស់, ស្រអាប់ ។

ព្យួរ, បញ្ឈូរ, ភ្ជាប់, លុប, សរសេរ, ចង្អុល, មើល, គួរ, គួស, លើកដាក់ ។

រៀនមើល-សរសេរ

វិធីបង្រៀនមើល - សរសេរជាដម្បូងនៅថ្នាក់កុមារដ្ឋាន ទើបមានក្នុងឯណាពិតនោះឥតអង្គឹមាន សៀវភៅជាន់ចាស់ឲ្យបង្រៀន ក បំបែកជាមុន សៀវភៅជាន់ក្រោយឲ្យបង្រៀនស្រៈនិស្ស័យជាមុន ។ សេចក្ដីនេះវិធីរៀនដម្បូង យើងនឹកឲ្យគ្រូរើសរកបែបណាដែលគាប់ - ចិត្តបង្រៀនចុះ ប៉ុន្តែចំណែកខាងខ្ញុំ ៗ យល់ឃើញថាត្រូវឲ្យក្មេងរៀនអក្សរ អ ជាដម្បូង ។ ឲ្យសរសេរ អ ហើយថា អ ។ គូរផងថាផង ហើយត្រូវឲ្យថាពាក្យបណ្ដុះស្មារតី "ខ្ញុំអរ, ប៉ាយអ, ប៊ុអ, អក ។

ថ្ងៃទី ២ - អា - ពាក្យបណ្ដុះស្មារតី "អារឈើ, អាខេះ

ថ្ងៃទី ៣ - អិ អី អឹ អឺ - ពាក្យបណ្ដុះស្មារតី "អេកចាយ, អីអើ ។

ថ្ងៃទី ៤ - អុ អូ អួ ឲ្យរកពាក្យបណ្ដុះស្មារតី ។

ថ្ងៃទី ៥ - អ អា អិ អី អឹ អឺ អុ អូ អួ ។

ដំបូន្មាន - នៅថ្នាក់កុមារដ្ឋាន គ្រូត្រូវកុំបង្ខំក្មេងឲ្យបេះពិចារណាយល់ដឹងខ្លួនឯងពេក ត្រូវបង្ខំឲ្យក្មេងចាំដៃតែប៉ុណ្ណោះ ។

បើមានក្មេងខ្លះចេះសរសេរស្រាប់ហើយ ឲ្យក្មេងចេះស្រាប់នោះ នាំក្មេងដែលមកជាដំបូងសរសេរ, អាន ហើយគ្រូត្រួតត្រាមើលដូច្នេះក្មេងចេះស្រាប់នឹងក្មេងមិនទាន់ចេះធ្វើការដូចគ្នា ។

អាទិត្យទី ២ .– រៀនពាក្យ ហាត់ភាសា

ពាក្យ — តុក្អូនសិស្ស - តុគ្រូ - ជើងម៉ា - កៅអី - ថតតុ - ជើងតុ - ទូ - កញ្ចក់ទូ - អំបោស - ចង្កៀង - ធ្នឹម ។

វែង - រលោង , រលីប - រៀប - ត្រង់ - ចាស់ - រលុង - ផុយ - ក្លឹ - រេប - ខូប ។ ហូត - ដក - រៀប - ដូត - ដុស - សំអាត - បោស - ប្រយ័ត្ន - ទុក ។

រៀនមើល សរសេរ

អេ , អើ , អឿ , អៀ , អែ , អៃ , អៅ , អោ , អាំ , អុំ , អះ , អំ

អាទិត្យទី ៣ .– រៀនពាក្យ ហាត់ភាសា

ពាក្យ·– សៀវភៅសរសេរ , សៀវភៅមើល , សៀវភៅនព្វន្ត, សៀវភៅវត្ថុស្វាធ្យាយន៍ , សៀវភៅភូមិសាស្ត្រ , វចនានុក្រម , សៀវភៅ

កម្ពុជាវិតារ, ក្រដាស, ក្រដាសផ្ដិត, ជ័រលុប, បន្ទាត់, ស្លាបប៉ាកកា, ក្របសៀវភៅ ។

ស្ដើង, ក្រាស់, ថ្មី, ចាស់, ទក់, រហែក, ទន់, រឹង, ក្ដិចខ្ទុះ, ដាម, ស្រួច, រឹល ។

ដាក់ក្រប, អានពាក្យ, ទន្ទេញ, បើកសៀវភៅ, គូសបន្ទាត់, លុប, ជុស, សូត្រ, ស្នាដព្រាយ, ផ្ដិតទឹកខ្មៅ ។

រៀនមើល សរសេរ

អាទិត្យនេះត្រូវបង្រៀននៅថ្ងៃដំបូងអក្សរ ក ។ ពាក្យបណ្ដុះស្មារតី
" កកុក, កដប, កករទឹក, ទឹកកក, កដៃ, កជើង ។

ថ្ងៃទី ២ .— ផ្សំលំដាប់តទៅ = កា — កិ កី កឹ កឺ — កុ កូ កួ — កើ កេ កឿ កៀ កែ កៃ កោ កៅ — កុំ កំ កាំ កះ ។ — រៀនប្រកប = កក, កុក, កែក, កាក, កោក, កេក, កុះ, កោះ ។

បរិទ្ធណាដ្ឋាន

រៀនពាក្យ — ហាត់ភាសា

អាទិត្យទី ១ និងទី ២.— សូមបង្រៀនសាពីពាក្យដែលបាន

រៀនទាំងអម្បាល់ម៉ាននៅកុមារដ្ឋានក្នុងខែកញ្ញានេះ ។

រៀនមើល

១- កូនសិស្សឧស្សាហ៍រៀនសូត្រ (សៀវភៅបរិច្ឆណដ្ឋាន ទំព័រ ២៥) ។

២- កូនសិស្សខ្ជិល (សៀវភៅដដែលទំព័រ ២៦) ។

៣- ត្រូវតែរៀនដំរិះវិជ្ជា (សៀវភៅដដែលទំព័រ ៦១) ។

សុំឲ្យកែពាក្យខុស= សូត្តជាសូត្រ; គឹតជាគិត ; មឹនជាមិន; ត្រិម-ជាត្រឹម (ទំព័រ ២៥); ខ្ជឹលជាខ្ជិល ; កិរិយ៉ាជាកិរិយា (ទំព័រ២៦) ។

សរសេរតាមសូត្រ

១- កូនសិស្សឧស្សាហ៍រៀនសូត្រ (សៀវភៅដដែលទំព័រ ២៥) ។

២- កូនសិស្សខ្ជិល (សៀវភៅដដែលទំព័រ ២៦ ដល់រឿយៗ) ។

៣- កូនសិស្សខ្ជិល (ត) ដល់ចប់ ។

រៀនពាក្យហាត់ភាសា

អាទិត្យទី ៣.– សុំសាបង្រៀនពាក្យដែលរៀនរួចហើយនៅថ្នាក់កុមារដ្ឋានខែងដែល

រៀនមើល

១- ដម្រីកមរមាស់ (សៀវភៅដែលទំព័រ ២២ ទៅ ២៣) ។

២- ដម្រីកមរមាស់ (ត) (សៀវភៅដែលទំព័រ ២៤-២៥) ។

៣- ត្រូវថែទាំសំលៀកបំពាក់ (សៀវភៅដែលទំព័រ ៧៦) ។

រៀនពាក្យ ហាត់ភាសា

អាទិត្យទី ៤.– សុំសាបង្រៀនឡើងវិញពាក្យដែលបានរៀនពីអាទិត្យមុនៗមក ។

រៀនមើល

សុំបង្រៀនសាឡើងវិញ រឿងមើលណាដែលលោកគ្រូយល់ថាក្មេងចេះពុំសូវពេញលេញ ។

សរសេរតាមសូត្រ

១- ដម្រីកមរមាស់ (ដល់ពេញទាំងខ្លួន)- (ទំព័រ ២៣)

២- ដម្រីកមរមាស់ (ត) ដល់គួរឲ្យខ្ពើមណាស់ (ទំព័រ ២៤)

៣- រឿងដដែល-ពីកាលណាកើតកម....ដល់ចប់(ទំព័រ២៤)

មជ្ឈិមដ្ឋានទី២ និង ឧត្តមដ្ឋាន

នព្វន្ត

អាទិត្យទី ១.– អំពីរៀនរាប់និងមើលចំនួន

គេត្រូវរាប់និងមើលចំនួនលេខដប់តួដំបូងថា៖

មួយ ...	១	ប្រាំមួយ	...៦
ពីរ ...	២	ប្រាំពីរ	...៧
បី ...	៣	ប្រាំបី	...៨
បួន ...	៤	ប្រាំបួន	...៩
ប្រាំ ..	៥	សូន្យ (គ្មាន)	០

១ ដប់ដងត្រូវជាដប់ (១០) គេសរសេរលេខ១ ហើយថែមសូន្យមួយខាងស្តាំ ។

ដប់ ។ ដងត្រូវជាមួយរយ (១០០) ។

ពីដប់ទៅ ១០០ គេត្រូវរាប់ថា:

ដប់ ...	១០	ហុកសិប	... ៦០
ម្ភៃ ...	២០	ចិតសិប	... ៧០
សាមសិប ...	៣០	ប៉ែតសិប	... ៨០
សែសិប ...	៤០	កៅសិប	... ៩០
ហាសិប ...	៥០	មួយរយ	... ១០០

ដើម្បីនឹងរាប់ចំនួនពីដប់ដល់ ១០០ គេត្រូវថែមចំនួនរាយតាំង ៩ ទៅលើខ្ទង់ដប់ ។

គេរាប់ថា ដប់មួយ ១១ ឬមួយតណ្តប់

ដប់ពីរ ១២ ឬ ពីរតណ្តប់

ដប់ប្រាំបួន ១៩ ឬ ប្រាំបួនតណ្តប់

ម្ភៃមួយ ២១

កៅសិបប្រាំបួន ៩៩ (ល) ។

ឯចំនួនពី១០០ដល់ ១.០០០ គេត្រូវថែមចំនួនពី១ដល់៩៩ទៅលើ

ចំនួនរយគឺ មួយរយមួយ....... ១០១

មួយរយប្រាំពីរ....... ១០៧

ពីររយកៅសិបប្រាំបួន.... ២៩៩

ប្រាំរយប៉ែតសិបប្រាំបី... ៥៨៨

ប្រាំបួនរយកៅសិបប្រាំបួន... ៩៩៩ (ល) ។

រៀនសរសេរចំនួន ៖- ពី១០ដល់១០០ ។

ត្រូវដាក់ខ្ទង់ដប់មុនរួចដាក់ខ្ទង់រាយមកខាងស្តាំទៀត

ដប់ប្រាំ...១៥ ចិតសិបបួន...៧៤

សាមសិបប្រាំពីរ ៣៧ ប៉ែតសិបពីរ..៨២

ហាសិបបី. ៥៣ កៅសិបប្រាំបួន ៩៩ ។

ឯចំនួនពី ១.០០០ ត្រូវសរសេរខ្ទង់រយមុនរួចចុះចំនួនខ្ទង់ដប់ - ខ្ទង់រាយតៗមកខាងស្តាំទៀត ឯខ្ទង់ណាគ្មានលេខគេដាក់សូន្យជំនួស ។

មួយរយសាមសិបប្រាំពីរ ១៣៧

ពីររយប្រាំបី ២០៨

ប្រាំមួយរយ ៦០០

ប្រាំបីរយកៅសិបប្រាំបួន ៨៩៩ (ល) ។

អំពីលេខបូក .— ឧបមា ខ្ញុំមានគោមួយហ្វូង បើខ្ញុំចង់ដឹងចំនួនគោរបស់ខ្ញុំតើប៉ុន្មាន នោះខ្ញុំត្រូវរាប់គោក្នុងហ្វូងនោះទាំងអស់ ខ្ញុំឃើញគោ ២៤ ។

បើខ្ញុំមានគោមួយហ្វូងទៀត ខ្ញុំក៏ត្រូវរាប់ដូចខាងលើនេះដែរ ខ្ញុំឃើញមានចំនួនគោ ៣៥ ។

ឥឡូវនេះ បើខ្ញុំចង់ដឹងចំនួនគោដែលខ្ញុំមានទាំង ២ ហ្វូងនោះ ខ្ញុំមិនចាំបាច់នាំគោទាំងពីរហ្វូងនោះមកបញ្ចូលគ្នា ហើយរាប់សាជាថ្មីទៀតនោះទេ ខ្ញុំគ្រាន់តែធ្វើលេខបូកក៏អាចឃើញចំនួនទាំងអស់ហើយ គឺយកចំនួនគោ ២៤ក្នុងហ្វូងទី ១ មករួមជាមួយនឹងចំនួនគោ ៣៥ ក្នុងហ្វូងទី ២ ។

ទឹងបូកចំនួនគេសរសេរដូច្នេះ៖

គោ ២៤ + គោ ៣៥ = ៥៩ គោ

ទឹងធ្វើលេខបូកគេត្រូវតាំងចំនួន មួយលើមួយក្រោម ត ៗ គ្នា ហើយដាក់លេខឲ្យចំខ្ទង់ គឺខ្ទង់រាយក្រោមខ្ទង់រាយ ខ្ទង់ដប់ក្រោមខ្ទង់ដប់ ខ្ទង់រយក្រោមខ្ទង់រយដូចខាងក្រោមនេះ៖

```
   ២៤
+  ៣៥
 ─────
   ៥៩
```

ការហាត់ .– សុំឲ្យសិស្សធ្វើលេខឲ្យបានច្រើននៅក្ដារខៀន

១២៦ + ៣១៥ + ២០៧ = ... ។ ៦៣៨ + ២៤៦ + ៣១៤ = ... ។ ២៥១ + ៧៦ + ៣២៩ + ២១ = ... ។ល។

បំណោទ .– អង្ករ ៣ បាវ បាវទី ១ ទម្ងន់ ៩៨ គីឡូក្រាម បាវទី ២ ទម្ងន់ ៩៧ គីឡូ បាវទី ៣ ទម្ងន់ ១០៥ គីឡូ ឯបាវ ៥ ទៀតក្នុងបាវនីមួយ ៗ ទម្ងន់ស្មើនឹងបាវទី ២ តើអង្ករទាំងអស់ទម្ងន់ប៉ុន្មាន ? ។

អាទិត្យទី ២.– មើលនឹករាប់ចំនួនលើសពី ១.០០០ ឡើងទៅ

មួយពាន់ដប់ដងត្រូវជាមួយម៉ឺន ១·០០០០

មួយម៉ឺន ១០ ដងត្រូវជាមួយសែន ១·០០០០០ ។ល។

និងចំនួនពី ១.០០០ ឡើងទៅ ត្រូវថែមលេខចំនួន ១ដល់៩៩៩ ទៅលើខ្ទង់ពាន់ឬម៉ឺន

ដូចជា	បួនពាន់មួយ - - - -	៤០០១
	បួនពាន់ពីរ - - - -	៤០០២
	ប្រាំបីពាន់សែសិបប្រាំ - - -	៨០៤៥

ប្រាំពីរពាន់ប្រាំបួនរយកៅសិបប្រាំបួន ៧៩៩៩ ។ល។

ត្រូវសរសេរលេខខ្ទង់ពាន់ឬខ្ទង់ម៉ឺនមុន ទើបចុះខ្ទង់ពាន់ខ្ទង់រយ ខ្ទង់ដប់នឹងរាយតាមទៅខាងស្ដាំទៀត ។

ខ្ទង់ណាដែលគ្មានលេខត្រូវដាក់សូន្យ ជំនួស ។

៥៤០៧; ៦០០៣; ៤១៧០៥ ។ល។

វិធីគេខុសត្រូវលេខបូក - បើចង់ដឹងថាលេខបូកឯណាមួយ ខុសឬត្រូវគេត្រូវបូកសាជាថ្មីម្តងទៀត ពីក្រោមឡើងទៅលើវិញ ដូចខាងក្រោមនេះ៖

៨ ២ ៨

---

២ ៩ ៧

+ ៤ ៧ ៨

៥ ៣

---

៨ ២ ៨

ការហាត់គិតមាត់ទទេ — គុណលេខមានចំនួន២ខ្ទង់នឹង១១ៗ នឹងគុណលេខមានចំនួនតាំងពីរខ្ទង់នឹង១១ នោះខ្ញុំត្រូវបូកលេខក្នុងចំនួនតាំងនោះ បើឃើញមិនហួសពី៩ ទេ ខ្ញុំត្រូវចុះចំនួនដែលបូកបាននោះចំចន្លោះកណ្តាលលេខតាំង ដូចខាងក្រោមនេះ

ឧបមា ៣៥×១១=

ត្រូវគិតថាក្នុងចំនួន ៣៥ មានលេខ ៣ មួយ តួនឹងលេខ ៥ មួយតួ ៣ នឹង ៥ ត្រូវជា ៨ យក ៨ ទៅចុះចន្លោះកណ្តាល ៣៥ ទៅជា ៣៨៥ យ៉ាងនេះៗ

ម្យ៉ាងទៀតបើបូកទៅហើយឃើញលើសពី ៩ គេត្រូវចុះតែចំនួនរាយនៅចន្លោះចំនួនតាំងហើយយកលេខខ្ទង់ ១០ ទៅថែមលើខ្ទង់ដប់បែបខាងក្រោមនេះ ៖

៦៧ រៀល × ១១ = ៧៣៧ ព្រោះ ៦ នឹង ៧ ត្រូវជា ១៣ ។

ការហាត់ .— ចូរគិតលេខខាងក្រោមនេះ ៖

៣៦ × ១១ =	៥៣ × ១១ =
៧៥ × ១១ =	៩១ × ១១ =
៤២ × ១១ =	៧៨ × ១១ = ។ល។

បំណោទ .— កាលបុរសម្នាក់សងបំណុលគេអស់ ៣៩៥៛៦០ នៅសល់ប្រាក់ចំនួនប្រហែលនឹងបំណុលដែលសងគេនោះថែម ៨៩៛៧០ ទៀត ។ តើបុរសនោះមានប្រាក់ទាំងអស់ប៉ុន្មាន ? ។

រង្វាស់រង្វាល់

អាទិត្យទី ១ .— អំពីម៉ែត្រ

ម៉ែត្រជាខ្នាតប្រធាននៃរង្វាស់ប្រវែង ។ ខ្នាតដែលធំជាងម៉ែត្រគឺដេកាម៉ែត្រ (ដា. ម) ប្រវែង ១០ ម៉ែត្រ ។ ហិកតូម៉ែត្រ (ហ. ម) ប្រវែង ១០០ ម៉ែត្រ ។ គីឡូម៉ែត្រ (គ. ម) ឬ ១.០០០ ម ។

ឲ្យសិស្សហាត់គិតមាត់ទទេ ប្តូរសព្ទមួយទៅមួយ ដូចជាឲ្យរកក្នុង ១៣៥ ហ.ម. មានប៉ុន្មានម៉ែត្រក្នុង ៩៨៣ម.មានប៉ុន្មានដេកាម៉ែត្រ ២៤៦៧ ម៉ែត្រមានប៉ុន្មានគីឡូម៉ែត្រ ។ល។

ឯខ្នាតដែលតូចជាងម៉ែត្រនោះគឺ ដេស៊ីម៉ែត្រ (ដ.ម.) សង្ទីម៉ែត្រ (.ស.ម.) មីលីម៉ែត្រ (ម.ម)

ការហាត់.– សុំលោកគ្រូរើសរកការហាត់ដាក់ឲ្យសិស្សធ្វើផងចុះ ។

អាទិត្យទី ២ .– អំពីខ្នាតដែលមានរូបជាប្រធាន ។

ទ្វេដេស៊ីម៉ែត្រ តូចជាងម៉ែត្រ ៥ ដង; ១ ម៉ែត្រ; កន្លះម៉ែត្រ ០ម៥០; កន្លះដេកាម៉ែត្រ ឬ ៥ ម៉ែត្រ; ១ ដេកាម៉ែត្រ ឬ ១០ម៉ែត្រ ។

សុំឲ្យគ្រូរករង្វាស់ទាំងនោះ មកបង្ហាញឲ្យមើល-ឲ្យប្រើវាស់វត្ថុផ្សេង ៗឲ្យស្គាល់ ។

ធរណីមាណសាស្ត្រ

អាទិត្យទី១ .– អំពីបន្ទាត់ផ្សេង ៗ

ខ្ញុំយកអម្បោះមួយសរសៃទាញចុងដើមឲ្យតឹង ខ្ញុំបានជាបន្ទាត់មួយ

បែប ។ ខ្ញុំយកក្រដាសមួយសន្លឹកបត់ជា២ផ្នត់ៗក្រដាសនេះជាបន្ទាត់ ១ ដែរ ។ គំនូសទៅ ។ នៅលើសៀវភៅអ្នកក៏ជាបន្ទាត់ដែរ បន្ទាត់ទាំងនេះ មានទំហំតែមួយគឺប្រវែង ។

បន្ទាត់មានច្រើនយ៉ាងផ្សេង ៗ ពីគ្នា ៖

បន្ទាត់ត្រង់ បន្ទាត់កាច់ បន្ទាត់ផ្តេក បន្ទាត់ឆៀង បន្ទាត់ឈរ បន្ទាត់កោង បន្ទាត់ស្រប ។

លក្ខណៈនៃបន្ទាត់ ៈ— បន្ទាត់សំយុងត្រង់ គឺជាបន្ទាត់ដែលរត់ត្រង់តាមខ្សែកូនប្រយោល (កូនតឹង) បន្ទាត់ឆៀងដែលទ្រេតទៅឆ្វេងឬទៅស្តាំ ។ បន្ទាត់ផ្តេក គឺជា បន្ទាត់ដែលរត់ត្រង់តាមផ្ទៃទឹក ។ បន្ទាត់២—៣ ឬច្រើនបន្លាយឆ្ងាយទៅហើយ មិនជួបគ្នាសោះស្មានដូចផ្លូវដែករថភ្លើង ឬ ចិញ្ចើមថ្នល់ឈ្មោះថាបន្ទាត់ស្រប ។

ការហាត់ ៈ— ចូរឲ្យសិស្សគូសបន្ទាត់ដែលបានរៀនខាងលើនេះដាក់នៅក្តារខៀនរួចឲ្យគូសដាក់ក្នុងសៀវភៅ ។

គណិតដ្ឋាន

ឥត្ត១

ចំនួនពី ១ ដល់ ១០០

អាទិត្យដំបូង .— ចំនួនពី ១ ដល់ ៥០

នឹងបង្រៀនចំនួនមួយៗត្រូវបញ្ជាក់ចំនួននោះ ឲ្យសិស្សឃើញច្បាស់លាស់នៅភ្នែក ដូច្នេះសូមយកវត្ថុជាចង្កឹះ ឲ្យសិស្សរាប់ដូចរបៀបខាងក្រោមនេះ ៖

ចង្កឹះ ២០ ថែមចង្កឹះ ១ ទៀតចូលមក ត្រូវជាចង្កឹះម្ភៃមួយ ហើយត្រូវសរសេរ ២១ នៅក្ដារខៀនបញ្ឈរ ទៅរហូតដល់ ៥០ ។

១ – ហាត់មើលចំនួន

ឲ្យសិស្សមើលចំនួនដែលគ្រូបានសរសេរ នៅក្ដារខៀន ២០–២៥–៣៧–៣៨–៤៥–៤៦–៤៩–៥០ ។

២– ហាត់រាប់ចំនួន

ឲ្យរាប់ថែម បី ៗ–បួន ៗ–ប្រាំ ៗ ពី ១ ដល់ ៥០ រួចរាប់សាចុះមក ៥០ វិញ ។

៣ – ហាត់សរសេរចំនួននៅក្ដារខៀន

ឲ្យសិស្សសរសេរលេខតាមសូត្រ ២៩-២៥- ៣៧-៥០-៤៨

៤៤-២៧-២៦-១៩-១០- ។ល។

៤ ហាត់គិតមាត់ទទេ

ក្នុងមួយមានដប់ប៉ុន្មានដង? មានដប់ប៉ុន្មាននិងរាយប៉ុន្មាន ក្នុង ៣៥

៣៩-៤៦-២៧-៣៧-២៦-៤៥-២៩- ។ល។

ស្រូវ ១៥ តៅ ថែមស្រូវ ៨ តៅទៀត ត្រូវជាស្រូវប៉ុន្មានតៅ?

ខ្ញុំមានប្រាក់ ២៥ រៀល ឪពុកខ្ញុំឲ្យ ១៣ រៀលទៀត តើខ្ញុំមានប្រាក់ទាំងអស់ប៉ុន្មាន? ។

ការហាត់

១– ឲ្យសរសេរជាលេខ

ដប់ប្រាំបួន ។ សាមសិបពីរ ។ សាមសិបប្រាំបួន ។ សែសិបប្រាំពីរ ។ ហាសិប

២ – បំណោទ

គ្រូខ្ញុំគាត់ទិញកៅអីមួយថ្លៃ ៣៥ រៀល គាត់លក់ទៅវិញបាន ចំណេញ ១៤ រៀល តើគ្រូខ្ញុំលក់កៅអីនោះប៉ុន្មានរៀល? ។

ខ្ញុំមាន ៤៣ រៀល ម្ដាយខ្ញុំគាត់ឲ្យមកទៀត ៧ រៀល តើខ្ញុំមានប៉ុន្មានរៀល?

អាទិត្យបន្ទាប់ ៈ– ចំនួនពី ៥១ ដល់ ១០០.

ការហាត់មើលចំនួន – ហាត់រាប់ចំនួន – ហាត់សរសេរនឹងការផ្ទួន សូមគ្រូមើលមេរៀនរបៀបអាទិត្យដម្បូង ។

ហាត់គិតមាត់ទទេ

ត្រូវថែមប៉ុន្មានទៅ ៣៥ ទើបឲ្យបាន ៥០ ? ទៅ ២៥ ឲ្យបាន ៥៩ ? ទៅ ៣៧ ឲ្យបាន ៥៦ ? ទៅ ៣៧ ឲ្យបាន ៥៧ ? ទៅ ៧០ ឲ្យបាន ៩៩ ? ។

ព្រលឹមឡើង ឪពុកចែកលុយឲ្យកូន ៣ នាក់ កូនទី ១ បាន ១៥ កាក់ កូនទី ២ បានលើសកូនទី ១ បីកាក់ កូនទី ៣ បាន ២៥ កាក់ តើឪពុកនោះមានប្រាក់ ប៉ុន្មានកាក់ចែកឲ្យកូន ? ។

ការហាត់

បំណោទ ៈ– ឈ្មួញម្នាក់លក់ទំនិញបាន ៥៩រៀល ហើយចំណេញបាន ២៩ រៀល តើថ្លៃដើមទំនិញនោះប៉ុន្មាន? ។

អ្នកស្រែម្នាក់ទិញស្រូវម្ដងបាន ២០ បាវ ម្ដងទៀតបាន ៣៥ បាវ ម្ដងទៀតបាន ៥៥ បាវ តើអ្នកស្រែនោះទិញបានស្រូវទាំងអស់ប៉ុន្មានបាវ? ។

មជ្ឈិមដ្ឋាន

នព្វន្ត

ចំនួនពី ១ ដល់ មួយរយ

ករណីយកិច្ច ដែលមានដាក់តាំងប៉ុន្មាននោះ មិនអស់តែប៉ុណ្ណោះទេ គឺគ្រាន់តែដាក់ជាគំរូជាដំរាប់ដូច្នេះ សូមគ្រូជ្រើសរើសរកបន្ថែមទៀតដោយនៅផ្ចិតផ្ចង់ តាមវិធីគួរនាំឲ្យចំរើនរៀនទៅផង ។

នឹងបង្រៀនចំនួននីមួយ ៗ ត្រូវបញ្ជាក់ចំនួននោះ ឲ្យសិស្សឃើញច្បាស់លាស់ គឺត្រូវប្រើបង្គឹះ ហេតុនេះសូមរកប្រអប់ក្រដាស៣ ហើយបិទនៅមុខប្រអប់នោះថា ខ្ទង់រយ – ដប់ – រាយ ឧបមាដូចយើងរៀនលេខ ៣៩ សិស្សត្រូវយកបង្គឹះ ៣ ដាក់ក្នុងប្រអប់ខ្ទង់ដប់ ហើយយកបង្គឹះ ៩ ដាក់ក្នុងប្រអប់រាយ ហើយប្រាប់សិស្សថា ៣៩ មាន ដប់ ៣ ដងនឹងរាយ ៩ ។

១– ហាត់មើលចំនួន

ចូរឲ្យសិស្សមើលចំនួនខាងក្រោមនេះ ៖ ២៩ - ៣៧ - ៤៣ - ៤៦

៥០ - ៥៧ - ៥៦ - ៦០ - ៦៥ - ៦៨ - ៧៩ - ៣៦ - ៨៣ - ៨១ - ៩៧ ៩៩ - ៩២ ។ល។ .

២. – ហាត់រាប់ចំនួន

សូមឲ្យសិស្សរាប់ឡើងចុះចំនួនពី ១ ដល់ ៦០ – ពី ៦០ ទៅ ១០០ ម្ដងពីរ ៗ បី ៗ បួន ៗ ប្រាំ ៗ ឲ្យបានច្រើនគ្នា ហើយសាចុះមកវិញ ៗ

៣. – ហាត់សរសេរចំនួនក្នុងការធ្វន

ចូរសរសេរលេខ ២៧ - ៣៥ - ៤៥ - ៤៨ - ៥១ - ៥៨ ៥៩ - ៦១ - ៦៥ - ៦៩ - ៨០ - ៨៤ - ៤៥ - ៨៣ - ៨៧ - ៩៥ - ៩៩ ១០០ ។ល។

៤. – ហាត់គិតមាត់ទទេ

ត្រូវជាប៉ុន្មាន ៦៨ នឹង ១៦ ? ៧៣ នឹង ១៧ ? ៩២ នឹង ៧ ? នៅសល់ប៉ុន្មាន ៧៨ ដក ១១ ចេញ ? ៦៩ ដក ២៥ ចេញ ? ដក ១១ ចេញ ? – ត្រូវបន្ថែមប៉ុន្មានទៅ ៥០ ឲ្យបាន ៩០ ? ទៅ ៧៧ ឲ្យបាន ១០០ ? ទៅ ៣៩ ឲ្យបាន ៨៨ ? ទៅ ៦៦ ឲ្យបាន ៨៨ ? ទៅ ៥៥ ឲ្យបាន ៩៩ ? ត្រូវដកប៉ុន្មានពី ៨៩ ឲ្យនៅសល់ ៤០ ? ពី ១០០ ឲ្យ

នៅសល់ ៨០ ? ខ្ញុំអាយុ ២៥ ឆ្នាំ ឪពុកខ្ញុំអាយុលើសខ្ញុំ ៣៣ ឆ្នាំ តើឪពុកខ្ញុំអាយុប៉ុន្មាន ? ។

ការហាត់

បំណោទ .– កូនសិស្ស ៣ នាក់មានគ្រាប់ឃ្លី ៨៥ កូនសិស្សទី ១ មានគ្រាប់ឃ្លី ២៥ កូនសិស្សទី ២ មានលើសកូនសិស្សទី ១ គ្រាប់ឃ្លី ១៥ តើកូនសិស្សទី ៣ មានគ្រាប់ឃ្លីប៉ុន្មាន ? ។

អ្នកស្រែម្នាក់មានសត្វមួយហ្វូង គឺគោ ៣៨ នឹងពពែ៥៣ អ្នកនោះលក់អស់គោ ១៥ នឹងពពែ ១៩ តើអ្នកស្រែនោះនៅសល់សត្វប៉ុន្មាន? ។

វាចិកដ្ឋាន

រង្វាស់–រង្វាល់

អាទិត្យដំបូង .– អំពីម៉ែត្រ

ម៉ែត្រជារង្វាស់សំរាប់វាស់ប្រវែង បណ្តោយ ទទឹង កំពស់ ។បមាដូចជាសំពត់ប្រវែងបណ្តោយ៦ម៉ែត្រ ផ្លូវទទឹង៤ម៉ែត្រ ជញ្ជាំងកំពស់២ម៉ែត្រ ។

ម៉ែត្រគេសរសេរកាត់យ៉ាងដូច្នេះ “ ម ” ដូចជា ៦ ម៉ែត្រគេសរសេរ ៦ម. ។ ៤ ម៉ែត្រ គេសរសេរ ៤ម. ។ល។

ម៉ែត្រមានច្រើនយ៉ាង មានម៉ែត្រឈើបន្ទាត់ ម៉ែត្រឈើបត់ ម៉ែត្រដែកឬស្ពាន់បត់ ម៉ែត្រសំពត់ ប៉ុន្តែម៉ែត្រសុទ្ធតែប្រវែងស្មើគ្នាទាំងអស់ ។

អ្នកលក់សំពត់ប្រើម៉ែត្របន្ទាត់ ។ ជាងធ្វើតុតាំងប្រើម៉ែត្របត់ឈើ ។ ជាងកាត់សំលៀកបំពាក់ប្រើម៉ែត្រសំពត់ ។ ជាងដែកប្រើម៉ែត្រស្ពាន់ឬដែក ។

១.– ហាត់គិតមាត់ទទេ –

ម៉ែត្រសំរាប់ធ្វើអ្វី .– ម៉ែត្រមានប៉ុន្មានយ៉ាង ? ម៉ែត្រអ្វីខ្លះ ? ហេតុអ្វីបានជាគេធ្វើម៉ែត្រច្រើនយ៉ាង ? អ្នកណាខ្លះប្រើម៉ែត្រអស់នេះ ? ហេតុដូចម្តេចបានជាជាងឈើប្រើម៉ែត្របត់ឈើ ? ជាងដែកប្រើម៉ែត្រស្ពាន់ ? ជាងកាត់សំលៀកបំពាក់ប្រើម៉ែត្រសំពត់ ? អ្នកលក់សំពត់ប្រើម៉ែត្របន្ទាត់ឈើ ?

សូមឲ្យសិស្សទាយស្មានប្រវែង ទទឹង បណ្តោយ កំពស់ វត្ថុដែលមាននៅក្នុងបន្ទប់រៀន រួចទើបយកម៉ែត្រមកវាស់មើល ។

២.– ហាត់សរសេរ

បំណោទ.– ចិនម្នាក់ទិញសំពត់ ១០ ម៉ែត្រ លក់ ៦ ម៉ែត្រ

ទៅវិញ តើចិននោះនៅសល់ប៉ុន្មានម៉ែត្រ ? ។ — គឺព្រឹកមិញក្ដាយខ្ញុំទិញទេសឯក ២៥ ម៉ែត្រ ហើយទិញ ៥៨ ម៉ែត្រទៀត គាត់យកទៅលក់អស់ ៦៣ ម៉ែត្រ តើគាត់នៅសល់ទេសឯកប៉ុន្មានម៉ែត្រទៀត ។

អាទិត្យបន្ទាប់ .— អំពីលីត្រ

សូមរករង្វាល់លីត្រគ្រប់មុខមកបង្ហាញសិស្ស បើគ្មានសូមគូររូបបង្ហាញគំនូរ ។

លីត្រសំរាប់វាល់ចំណុះ ឬ គ្រាប់សារពើទាំងឡាយ ។ លីត្រមានច្រើនយ៉ាង មានលីត្រសំណប៉ាហាំង លីត្រស៊ីវិឡាត សំរាប់វាល់វត្ថុរាវ លីត្រឈើសំរាប់វាល់គ្រាប់ លីត្រដបក៏មានដែរ ។

លីត្រគេសរសេរកាត់យ៉ាងដូច្នេះ "ល" ដូចជា ៦ លីត្រ = ៦.ល ។ ១៥ លីត្រ ១៥.ល ។ ល ។ គេមានប្រើលីត្រគោរគឺ — ចំណុះ ២ លីត្រដែរ ។

១.— ហាត់គិតមាត់ទទេ —

បើកាលណាគេចង់ដឹងចំណុះវត្ថុទាំងឡាយ គេត្រូវប្រើអ្វី ។ លីត្រ-មានប៉ុន្មានយ៉ាង ? លីត្រឈើសំរាប់វាល់អ្វី ? លីត្រដែកស្ពាន់សំរាប់វាល់អ្វី ។

តើត្រូវប៉ុន្មានកន្លះលីត្រក្នុង ១៤លិ. ? ១៨លិ. ? ១៧លិ ? ១៩លិ. ?

តើត្រូវប៉ុន្មានលីត្រកន្លះក្នុង ៣៩លិ. ? ៤៤លិ. ? ៣៦លិ. ?

២ .– ហាត់សរសេរ

បំណោទ .– ចិនម្នាក់លក់ស្រាមួយលើកអស់ ២៥លិ. លើកបន្ទាប់អស់ ៤៣ លីត្រ លើកក្រោយបង្អស់ ២៨លិ. តើចិននោះលក់ស្រាទាំងអស់បានប៉ុន្មានលីត្រ? ។

គេចាក់ប្រេងកាតទៅក្នុងធុងម្តង ១៥ លីត្រ ម្តងទៀត ៨ លីត្រ លើសលើកមុន តើធុងនោះចំណុះប្រេងកាតប៉ុន្មានលីត្រ ? ។

មជ្ឈិមដ្ឋានទី ១

រង្វាស់រង្វាល់

អាទិត្យដំបូង .– អំពីម៉ែត្រ

ម៉ែត្រជារង្វាស់ខ្នាតដើមនៃវិធីវាស់ប្រវែង គេប្រើសំរាប់វាស់ ប្រវែង ទទឹង បណ្តោយ កំពស់ និងជំរៅ វត្ថុទាំងឡាយដូចជាក្តារជើ ក្តារខៀនបញ្ជរ បន្ទប់រៀន ។ល។ ម៉ែត្រមានច្រើនយ៉ាង គឺម៉ែត្រឈើបន្ទាត់ ម៉ែត្រឈើបត់ ម៉ែត្រដែកឬស្ពាន់បត់ ម៉ែត្រសំពត់ ប៉ុន្តែម៉ែត្រទាំងនេះប្រវែងស្មើគ្នាទាំងអស់ ជាខ្នាតទៀងណាស់ ហើយបាន

ដាគេធ្វើឲ្យមានច្រើនបែបនេះ គឺឲ្យងាយដល់អ្នកប្រើការ ។ ឈ្មួញសំពត់ប្រើម៉ែត្របន្ទាត់ ជាងធ្វើផ្ទះជាងឈើប្រើម៉ែត្របត់ធ្វើទីងឈើធ្វើទីងដែក ជាងដេរខោអាវ ប្រើម៉ែត្រសំពត់ ម៉ែត្រគេសរសេរកាត់ "ម" ១ម៉ែត្រ = ១^{ម}, ២ម៉ែត្រ = ២^{ម}, ៣^{ម}, ។

១._ បាត់គិតមាត់ទទេ

ម៉ែត្រសំរាប់ធ្វើអ្វី .– ម៉ែត្រមានប៉ុន្មានយ៉ាង ? ម៉ែត្រអ្វីខ្លះ ? ម៉ែត្រណាវែងជាងគេ ? ហេតុអ្វីបានជាគេធ្វើម៉ែត្រច្រើនយ៉ាង ? ជាងដេរខោអាវប្រើម៉ែត្រអ្វី ? ជាងឈើប្រើម៉ែត្រអ្វី ? រូបបង្ហាត់សិស្សឲ្យទាយស្មានប្រវែង ទទឹង បណ្ដោយ កំពស់ រួចឲ្យយកម៉ែត្រមកវាស់មើល ។

២ ._ បាត់សរសេរ

បំណោទ .– ចិនម្នាក់ទិញសំពត់ ៣៩ ម៉ែត្រហើយលក់ ៦ ម៉ែត្រទៅវិញ តើចិននៅសល់ប៉ុន្មានម៉ែត្រ? ។

ឈ្មួញម្នាក់ទិញសំពត់ ៧៥ ម៉ែត្រ ម្ដងទៀត ២៥ ម៉ែត្រ ឈ្មួញនោះយកទៅលក់វិញអស់ ៥៣ ម៉ែត្រ តើគេនៅសល់ប៉ុន្មានម៉ែត្រលក់ទៀត? ។

អាទិត្យបន្ទាប់ អំពីលីត្រ

សូមឲ្យគេរង្វាល់មកឲ្យសិស្សពិនិត្យ បើគ្មានសូមឲ្យបង្ហាញគំនូរ ឬគូរឲ្យមើល ។ លីត្រជារង្វាល់ប្រើសំរាប់វាល់វត្ថុរាវ ដូចជាស្រា ប្រេង ខ្លាញ់ ទឹក និងវត្ថុគ្រៀមឬគ្រាប់ ដូចជាអង្ករ ស្រូវ សណ្តែក ល្ង ។ល។ លីត្រមានចំណុះស្មើគ្នាទាំងអស់ ប៉ុន្តែមានបែបខុសគ្នា រង្វាល់លីត្រដែលមានដាក់ស្តង់នោះមាន ៣ យ៉ាង ។

១ – លីត្រធ្វើនឹងដែកសវិឡាត ឬសំណប៉ាហាំងមានដៃកាន់ពីក្រោយសំរាប់វាល់ ខ្លាញ់ ប្រេង ទឹក ។ល។

២ – លីត្រធ្វើនឹងស្ពាន់ស មានដៃយួរសំរាប់វាល់ស្រា ទឹកដោះគោ ។

៣ – លីត្រធ្វើនឹងឈើសំរាប់វាល់វត្ថុគ្រៀមដូចជាម្សៅ ពោត អង្ករ ស្រូវ ល្ង សណ្តែក ។ល។ មានលីត្រមួយយ៉ាងទៀតហៅថាលីត្រដប-

ឯលីត្រដបនេះគេធ្វើសំរាប់ដាក់ស្រា ដាក់ទឹកថ្នាំនិងវត្ថុឯទៀតរាវដូចជាទឹកហើយលីត្រនេះគេពុំមែនប្រើសំរាប់វាល់ដូចជាលីត្រឯទៀតនោះទេ គឺគេធ្វើសំរាប់ដាក់ស្រាឬថ្នាំ ឲ្យដឹងចំនួនទឹងកំណត់ ។

នៅក្នុងផ្ទះជំនួញធំ ៗ នោះមានឃើញលីត្រធ្វើនឹងដែក ហើយនិងស្ពាន់ក្រហម ប៉ុន្តែរង្វាល់ដែលធ្វើនឹងដែកហើយនិងស្ពាន់ក្រហមនេះ ច្រើនជារង្វាល់ធំជាងលីត្រ ។

១ ហាត់គិតមាត់ទទេ

គេហៅរង្វាល់ដែលជាប្រធានមានជាជាក់ស្ដែងគឺអ្វី ? បើគេចង់ដឹងចំនួនវត្ថុរាវដែលគេថ្លឹងពុំស្រួលនោះគេធ្វើដូចម្ដេច ? លីត្រជាអ្វី ? មានប៉ុន្មានយ៉ាង ? លីត្រឈើសំរាប់ប្រើធ្វើអ្វី ? ចោទសួរពីចារណា អំពីរង្វាល់លីត្រដែលធ្វើផ្សេង ៗ ហើយនិងប្រយោជន៍លីត្រ ៗ លីត្រ ផងប្រយោជន៍វា ហើយឲ្យចំណាំថា ផងអ្វីដែលចំណុះមួយលីត្រ ៗ ត្រូវ ឲ្យសិស្សដឹងថារង្វាល់ឯណា ឈ្មោះតែលីត្រនោះ គឺចំណុះស្មើគ្នាទាំងអស់ ខ្មែរយើងគ្មានទេរង្វាល់បែបនេះ បើគេត្រូវការវាល់អ្វីរាវ ៗ នេះគេច្រើន ប្រើពែងហើយនិងចាន ដែលតែងតែមានធំតូចជាងគ្នាដរាបឥតមាន ទៀងទាត់ទេ ។ បើមានរង្វាល់លីត្រ ឲ្យសិស្សវាល់ទឹក ស្រូវ អង្ករ អង្កាម ដីខ្សាច់ វាល់ទឹកដាក់ចាក់ក្នុងប៉ោតប្រេងកាតមួយ ហើយសំគាល់ ថាប៉ោតនេះចំណុះ ១៨ លីត្រ ឲ្យវាល់អង្ករដាក់ក្នុងតៅមួយ ហើយបើ តៅនេះត្រូវខ្នាតនឹងឃើញមានចំណុះ ១៥ លីត្រ រួចបង្ហាត់ស្មានហើយ-វាល់មើល ។

២- ហាត់សរសេរ

នៅក្នុងពាងខ្ញុំមានទឹក ២៧ លីត្រ បើខ្ញុំដួសយកទឹកនោះ ១៨ លីត្រចេញ តើនៅសល់ទឹកប៉ុន្មានលីត្រក្នុងពាងទៀត ?

២– ទឹកនៅក្នុងធុងមាន ៨០ លីត្រ គេប្រើការអស់ ៤០ លីត្រ ហើយគេដងទឹកដាក់ថែម ១២ លីត្រមកវិញ តើនៅក្នុងធុងមានទឹកប៉ុន្មានលីត្រ ?

មេរៀនទី ២.- អំពីក្រាម

វត្ថុដែលគេវាល់មិនបាន វាស់ពុំកើតនោះ គេត្រូវថ្លឹងទម្ងន់ គេថ្លឹងនឹងជញ្ជីង ហើយនឹងកូនទម្ងន់ ឯកូនទម្ងន់សំរាប់ថ្លឹងទំនិញឬរបស់ស្រាល ៗ នោះគឺ ក្រាមជាដុំស្ពាន់តូចមូលសំប៉ែត្រមានក្បាលមួយសំរាប់កាន់ ។ ក្រាម សរសេរកាត់យ៉ាងដូច្នេះ "ក្រ" សូមយកជញ្ជីងកូនទម្ងន់ដែលហៅថាក្រាម ហើយនឹងវត្ថុសំរាប់ថ្លឹងនោះមកបង្ហាញសិស្សមើល ហើយប្រាប់របៀបដែលថ្លឹង រួចហើយឲ្យសិស្សរៀនថ្លឹងឲ្យបានច្រើនគ្នា លុះត្រាតែចេះបំណាំទម្ងន់វត្ថុ ជានេះ ១ ក្រាម – ៥ ក្រាម – ១០-ក្រាម – ២០ ក្រាម ។

១– ហាត់គិតមាត់ទទេ

គេថ្លឹងរបស់សព្វសារពើនឹងអ្វី ? ពីព្រោះអ្វីបានជាគេថ្លឹង ? វត្ថុណាខ្លះដែលគេត្រូវថ្លឹង ? កូនជញ្ជីងជាមេហៅថាអ្វី ? នឹងថ្លឹងគេធ្វើដូចម្ដេច ?ល?

២ ហាត់គិតនៅក្ដារខៀន

ត្រូវជាប៉ុន្មាន ១៧ ក្រ នឹង ៨១ ក្រ ? ៤១ ក្រ នឹង ១៧ ក្រ ?ល?

វត្ថុនេះទម្ងន់១២ ក្រ វត្ថុនោះទម្ងន់ ១៩ ក្រ វត្ថុទាំងពីរមានទម្ងន់ប៉ុន្មានក្រាម?

សូមធ្វើយ៉ាងដូច្នេះព្រមទាំងលេខបូកនឹងសងមានត្រាទុកឬឥតត្រាទុក ផងចុះ ?

៣ – ហាត់សរសេរ

បំណោទ .– ខ្ញុំមានខ្សែមាសពីរខ្សែទម្ងន់ ៣៤ ក្រាម ខ្សែមាសមួយទម្ងន់ ២៥ ក្រាម តើខ្សែមាសមួយទៀតទម្ងន់ប៉ុន្មានក្រាម ?

ម្ដាយខ្ញុំយកមាសទៅឲ្យជាងទង់ធ្វើម្ដង ២៨ ក្រាម ម្ដងទៀតលើសមុន ៩ ក្រាម តើរបស់នោះទម្ងន់ប៉ុន្មានក្រាម ?

មធ្យមដ្ឋានទី ១ ទឹន អាទិកដ្ឋាន

ធរណីមាណសាស្ត្រ

អាទិត្យទី ១.– បន្ទាត់- បន្ទាត់មានទំហំតែមួយគឺ ប្រវែង ។ រាងនៃបន្ទាត់- ទ្រនុងគុកងជា បន្ទាត់ត្រង់ ឈ្មោះរណារជា បន្ទាត់កាច់ ហាមមួកជា បន្ទាត់កោង ។

អត្ថន័យ.– ១- បន្ទាត់ត្រង់ គឺជាផ្លូវខ្លីបំផុតពីចំណុចមួយទៅចំណុចមួយ ។

២ – បន្ទាត់កាច់- កើតពីបន្ទាត់ត្រង់ច្រើនតគ្នា ។

៣ – បន្ទាត់កោង- គឺជាបន្ទាត់មិនមែនត្រង់មិនមែនកាច់ ។

សុំគ្រូឲ្យសិស្សរករបស់អ្វីដែលមានសណ្ឋានដូចបន្ទាត់ទាំងនេះ ។

អាទិត្យទី ២.– លក្ខណភាពរបស់បន្ទាត់ត្រង់- ផ្ទៃទឹកក្នុងកែវ មានសណ្ឋានជា បន្ទាត់ផ្ដេក ខ្សែកូនប្រយោលដែលធ្លាក់ត្រង់ចុះ

មានលំនាំជា **បន្ទាត់ឈរ** ឬនឹងបួលផ្អូរមានសណ្ឋានជា **បន្ទាត់ផ្អៀង** គែមក្តារខៀនលើនឹងក្រោមមានសណ្ឋានជាបន្ទាត់ស្រប ។

សុំគ្រូបង្វឹកសិស្សឲ្យស្គាល់ស្ថានភាពបន្ទាត់នេះដោយឲ្យគូរគំនូរខ្លះ តាមក្បួននព្វន្តសំរាប់អាទិកដ្ឋានទំព័រទី ១១៧-១១៨-១១៩ និង ១២០ ។

បរិច្ឆណដ្ឋាន

នព្វន្ត

មេរៀនទី ១.– សាបញ្ជាក់អំពីចំនួនពី ១ ដល់ ៩៩ ដែលសិស្សបានរៀនពីថ្នាក់កុមារដ្ឋានមក ។

របស់សំរាប់បង្រៀន .– បន្ទើះកយ-បន្ទើះបាច់ឬលុយសេននឹងប្រាក់កាក់ ។

របៀបបង្រៀន .–

១- ការហាត់គិតមាត់ទទេ.– ឲ្យសិស្សរាប់បន្ទើះឬលុយបន្ថែម ២-៣-៤...ពី ៩៩ មកវិញ ។

២– ការហាត់បញ្ជាក់ក្នុងការរៀនមើលចំនួន.– ចង្អុលចំនួនដែលសរសេរទុកនៅលើក្ដារខៀនឲ្យសិស្សមើលថា – សួរសាកបញ្ជាក់អំពីខ្ទង់ដប់និងខ្ទង់កាយ ។

៣– ការហាត់បញ្ជាក់ក្នុងការសរសេរចំនួន.– គ្រូថាចំនួនឲ្យសិស្សសរសេរនៅលើក្ដារឆ្នួនតាមរបៀប "ឡាមារទីនីញែរ" ។

៤– ការហាត់សរសេរនៅក្នុងសៀវភៅ.–

១៧ ស+៤ ស=...ស ។ ២៩ ស+៣ ស=... ស ។

៤៦ ស+១០ ស=...ស ។ ៧៣ ស+២០ ស=... ស ។

៩២ ស–៥ ស=...ស ។ ៨៧ ស–១៧ ស=... ស ។

៦១ ស–៤ ស=...ស ។ ៧៥ ស–២៥ ស=... ស ។

បំណោទ.– ខ្ញុំមានលុយ ៩២ សេន ម្ដាយខ្ញុំឲ្យខ្ញុំ១៥ ស ឪពុកខ្ញុំឲ្យខ្ញុំ ២៣ សេន ខ្ញុំត្រូវមានលុយទាំងអស់ .....សេន ដល់ខ្ញុំឲ្យទៅប្អូនខ្ញុំ ៣០ សេនទៅខ្ញុំត្រូវនៅសល់លុយ ....សេន. ។

មេរៀនទី២.– សាបញ្ជាក់អំពីលេខបូកដែលសិស្សបានរៀនរួចពីថ្នាក់កុមារដ្ឋានមក ។

របស់សម្រាប់បង្រៀន ។– ចង្កឹះ – គ្រាប់ក្រួសឬលុយទុកឲ្យសិស្សរាប់ ។

១– ការហាត់គិតមាត់ទទេ ។– ឲ្យសិស្សរាប់របស់បន្ថែម ២–៣–៤– ពី១ដល់៩៩ ។

២– ការហាត់បញ្ជាក់នៅលើក្ដារខៀន ។– គ្រូចោទជាចំណោទយ៉ាងងាយដែលសិស្សត្រូវរកចម្លើយឃើញដោយធ្វើលេខបូក ហើយឲ្យសិស្សធ្វើលេខនោះនៅលើក្ដារខៀន – បើពិនិត្យទៅឃើញថាសិស្សពុំទាន់ចេះធ្វើលេខបូកនោះស្ទាត់ទេ គ្រូត្រូវឆ្លៀតឱកាសពន្យល់ឲ្យសិស្សចេះប្រាកដឡើង ។ ៣៥រ + ២៣រ = ។ ៤៧រ + ៣៤រ = ៦៤រ + ៣៩រ = ។ ៥៦រ + ១៩រ = ។

ការហាត់បញ្ជាក់នៅលើក្ដារខៀន ។–

១៧ស + ២១ស = ។ ៤៣ស + ៣៦ស = ... ។

៥៧ស + ២៥ស = ។ ៤៦ស + ៣៧ស = ... ។

៤ ការហាត់សរសេរនៅក្នុងសៀវភៅ ។–

២៣ស	៤២ស	៣៧ស	៤៦ស
+ ៣៨ស	+ ២៧ស	+ ៤៩ស	+ ៣៧ស
———	———	———	———

ចំណោទ – ខ្ញុំទិញសៀវភៅមើលមួយថ្លៃ២៥៛ ហើយនឹងសៀវភៅសរសេរ១០ថ្លៃ៣៧រៀល ។ តើខ្ញុំចាយអស់ប្រាក់ប៉ុន្មាន? ។

មេរៀនទី៣ .— សាកបញ្ជាក់អំពីលេខសង់ដែលសិស្សបានរៀនចេះពីថ្នាក់កុមារដ្ឋានមក ។

សូមមើលតាមរបៀបខាងលើនេះ ហើយសូមតែងការហាត់ឲ្យសព្វគ្រប់ផង ។

រង្វាស់ រង្វាល់

មេរៀនទី ១ .— អំពីរង្វាស់ម៉ែត្រ (ម)

របស់សំរាប់បង្រៀន .— ម៉ែត្របត់ ។

របៀបបង្រៀន .—

១ – ការពិនិត្យរូបរង្វាស់ : – គ្រូបង្ហាញម៉ែត្រឲ្យសិស្សមើល – សរសេរពាក្យម៉ែត្រនៅលើក្ដារខៀនជាអក្សរពុំផង និងជាអក្សរកាត់ ។ នាំសិស្សពិនិត្យមើលរូបរាងនឹងប្រវែង ១ម . ហើយសួរសាកបញ្ជាក់ឡើងវិញ ។

ពាក្យចោទ .– ម៉ែត្រសំរាប់ធ្វើអ្វី ? អ្នកណាខ្លះដែលត្រូវការប្រើម៉ែត្រ ? ម៉ែត្រនេះមានរូបរាងដូចម្ដេច ? ។

២ ការហាត់ស្មាននិងហាត់វាស់ .– គ្រូបង្ហាញប្រវែង ១ម. ឲ្យសិស្សពិនិត្យ – ឲ្យសិស្សរករបស់អ្វីដែលមានប្រវែង ១ម. ឬឲ្យស្មានប្រវែង ១ម. ឲ្យសិស្សវាស់បញ្ជាក់លើការស្មាននោះ ។

ឲ្យសិស្សវាស់បញ្ជាក់លើការស្មាននោះនាំសិស្សស្មាន ហើយវាស់បញ្ជាក់នេះឲ្យបានច្រើន ។

៣ – ការហាត់គិត .–

៥ម + ៧ម= ... ។ ១៧ម + ៣៥ម= ... ។

៤៧ម – ២៣ម= ... ។ ៧១ម – ៣៥ម= ... ។

៤ – ការហាត់សរសេរនៅក្នុងសៀវភៅ

១៥ម + ៧ម= ... ។ ៣៤ម + ៨ម= ... ។

៧៥ម – ២៥ម= ... ។ ៦២ម – ៧ម= ... ។

បំណោទ .– ជាងដេរខោអាវម្នាក់មានសំពត់ ៤៧ម. ត្រូវកាត់ខោ

១៩ អស់សំពត់ ២ម ក្នុងមួយ តើដាច់នោះត្រូវនៅសល់សំពត់ប៉ុន្មានម៉ែត្រទៀត ។

មេរៀនទី ២.– អំពីម៉ែត្រគ្រប់បែប

សូមលោកគ្រូរកម៉ែត្រគ្រប់បែបមកបង្ហាញសិស្ស – នាំសិស្សពិនិត្យមើលរូបរាងម៉ែត្រគ្រប់បែប ហើយពន្យល់របៀបប្រើប្រាស់ហើយ សូមតែងការហាត់ឲ្យសព្វគ្រប់ផង ។

កុមារដ្ឋាន

នព្វន្ត

ចំនួន ពី „០‟ ដល់ „៩‟

សេចក្ដីសំខាន់ .– វេលាដែលបង្រៀននព្វន្តម្ដងៗ កុំឲ្យបង្រៀនតែលេខទទេ ត្រូវឲ្យមានវត្ថុផ្សេងៗ ដូចជា : ចង្កឹះ , ចំរៀកឫស្សី , ដុំក្រួស , ដងប៉ាកកា , លុយសេន , ដីស ..... ។ល។ ដើម្បីឲ្យសិស្សរៀនរាប់ ។

របៀបបង្រៀន ៈ-

បំណួន "០" .- ក) - គ្រូលើកប្រអប់ទទេបង្ហាញសិស្ស ហើយសួរសិស្សថា: ក្នុងប្រអប់នេះមានដីសប៉ុន្មានដុំ ? សិស្សឆ្លើយថា: គ្មានឬសូន្យ ។ ពាក្យ "គ្មាន" "ឬ" "សូន្យ" នេះគ្រូឲ្យសិស្សថាឲ្យច្បាស់ៗ ខ្លាំងៗ ឲ្យបានច្រើនគ្នា ។

១)- គ្រូសរសេរលេខ ០ នៅក្ដារខៀនបង្ហាញសិស្ស , ឲ្យសិស្សមើល , ឲ្យសិស្សសរសេរ នៅក្ដារខៀនហើយនិងនៅក្ដារឆ្នួន លើកឲ្យគ្រូមើលពិនិត្យឲ្យត្រឹមត្រូវ ។

(លេខក្រោយ ២ មកទៀត ក៏ត្រូវធ្វើដូចរបៀបនេះដែរ) ។

គ)- គ្រូសួរឲ្យសិស្សគិត - ឯងមាននាឡិកាឬទេ ? (គ្មាន ឬ សូន្យ)- ស្រុកខ្មែរយើងមានរោងមាស៊ីនធ្វើកប៉ាល់ ឬ យន្តហោះ ឬទេ ? (គ្មាន ឬ សូន្យ)- ។ល។....

បំណួន ១ .-- ក)- គ្រូកាន់ចង្កឹះ ១ ហើយប្រាប់សិស្សថា នេះចង្កឹះ (១) ។

១)- គូសគំនូសចង្កឹះ ១ នៅក្ដារខៀន ។

គ)- សរសេរលេខ ១ នៅក្រោមគំនូស

ឃ)- សួរសិស្សឲ្យគិត - ឯងមានក្បាលប៉ុន្មាន? មានដងខ្លួនប៉ុន្មាន?

ង)- សួរសិស្សឲ្យបង្ហាញ: ចូរឯងបង្ហាញដៃមួយ - សៀវភៅមួយ ទ្វារមួយ ។

ចំនួន ២.- ក)- គ្រូកាន់ចង្កឹះ ១ នៅដៃស្ដាំ ហើយ ១ ទៀត នៅដៃឆ្វេង រួចប្រមូលចង្កឹះទាំង ២ នៅដៃតែម្ខាង ហើយប្រាប់សិស្ស ថា នេះចង្កឹះ ២ ។

ខ)- គូសគំនូសចង្កឹះ ២ នៅក្ដារខៀនហើយសរសេរលេខ ២ ពីក្រោម (ធ្វើដូចជាលេខ ១). ។

គ)- សួរសិស្សឲ្យគិត. ឯងមានដៃ, ជើង, ភ្នែក, ត្រចៀក, ប៉ុន្មាន? ក្នុងថ្នាក់យើងមានក្ដារខៀនប៉ុន្មាន? ... ។ល។

ចំនួន ៣.- ក)- គ្រូបង្ហាញចង្កឹះម្ដង ១ៗ គ្រប់ ៣ ទើបប្រាប់សិស្សថា: នេះចង្កឹះ ៣ ។

ខ)- គូសគំនូស ៣ ហើយត្រាលេខ ៣ ពីក្រោម (ធ្វើដូចលេខមុនៗ)

គ)– សួរសិស្សឲ្យគិត –: ត្រីចក្រយាន (ស៊ីក្លូ) មានកង់ប៉ុន្មាន? ចូរឯងមើលជណ្ដើរថ្នាក់រៀនយើងមានកាំប៉ុន្មាន? (រើសជណ្ដើរដែលមានកាំ ៣). ។ ចូរឯងគូសជើងក្អែក ៣ នៅលើក្ដារខៀន ។

បំប្លង ៤.–ក)– គ្រូបង្ហាញបង្កើះម្ដង ១ ។ បូកម្ដង ២ ។ បូកម្ដង ៣ នឹងម្ដង ១ ហើយប្រាប់សិស្សថានេះបង្កើះ ៤ ។

១)– គូសគំនូស ៤ ហើយត្រាលេខ ៤ ពីក្រោម - ឲ្យសិស្សមើល- ឲ្យសិស្សថា, សរសេរ ដូចលេខមុន ៗ ។

គ)–សួរសិស្សឲ្យគិត .– ឆ្មា, ឆ្កែ, សេះ, គោ, ក្របី, ជ្រូក, ដំរី, សត្វអស់នេះមួយ ៗ មានជើងប៉ុន្មាន ? ចំនួន ៥, ៦, ៧, ៨, ៩, – របៀបបង្រៀនដូចលេខមុន ៗ ។

វិធីហាត់គិត , សរសេរសាពីដើម

ឯងមានម្រាមដៃប៉ុន្មាន ? លោកគ្រូមានកៅអីប៉ុន្មាន ? អាវនេះមានហោប៉ៅប៉ុន្មាន ? ចូរឯងសរសេរលេខ ៣ ; ៦ ; ២ ; ០ ; ៩; ៧ ; ៥ ; ។ល

បង្រៀនគិតរកចំនួននឹងប្រាជ្ញា (មតិសំខ្យា)

គ្រូពោលថា = បន្ទាត់ ៦ បើបាត់អស់ ១ តើនៅសល់បន្ទាត់ប៉ុន្មាន?

(បង្ហាញចំនួនបន្ទាត់ផង) ។ សិស្សឆ្លើយមាត់ទទេសិន សឹមសរសេរលេខតាមក្រោយ ។ ចៅឪមានដីស ១ ដុំ - គ្រូឲ្យដីស ៣ ដុំទៀត - តើចៅឪមានដីសប៉ុន្មានដុំ? ។

សត្វព្រាបទំតម្រៀបគ្នាជាជួរមានទាំងអស់ ៩ ព្រានបាញ់ស្លាប់អស់ ២ របួស ១ - តើហើររត់បាត់ទៅប៉ុន្មាន ? ។

(សូមគ្រូ កុំប្រញាប់ ស្រូតពេក ក្នុងការបង្រៀន លេខទាំងដប់បែបនេះ ព្រោះក្មេង ដែលទើបចូលរៀនថ្មីៗដំបូងចេះតែថាមេលេខនីមួយៗ ដោយស្ដាប់តគេថារាល់ៗថ្ងៃ

ប៉ុន្តែត្រង់សរសេរវិញនៅឆ្គងណាស់) ។

កុមារដ្ឋាន

វង្វាស់វង្វាល់

អំពីម៉ែត្រ

ប្រដាប់បង្រៀន.– ត្រូវយកម៉ែត្រទាំង ៣ យ៉ាង គឺ: ម៉ែត្រ

បន្ទាត់១ ម៉ែត្របត់មាន៥ ឬ ១០ ផ្នត់ ១ ម៉ែត្រសំពត់ ១ មានម៉ែត្រ

ឈើ - ស្ពាន់- ដែក- ខ្សែ ១ បន្ទាយ ។

របៀបបង្រៀន៖— ក) - ការពិនិត្យ មើលរង្វាស់ ម៉ែត្រ

១) - សូមលើកម៉ែត្រណា ១ឲ្យខ្ពស់ឡើងបង្ហាញ ឲ្យសិស្សឃើញ គ្រប់គ្នា ។ ឲ្យសិស្សពិនិត្យរូបរាងម៉ែត្រទាំងបីយ៉ាង ហើយប្រាប់សិស្សថានេះរង្វាស់ ហៅថា "ម៉ែត្រ" ។

២) ឲ្យសិស្សកាន់ ពិនិត្យ ប្រវែង, ទំហំ , រាង ,ពណ៌, លេខ,ធម្មជាតិវត្ថុយកមកធ្វើម៉ែត្រនោះ . . . ។

៣) គ្រូសរសេរ ពាក្យ "ម៉ែត្រ" នៅក្ដារខៀន (សរសេរគ្រប់តួមក្សរទាំងសរសេរកាត់ "ម"

៤)- ម៉ែត្រទាំងអស់ ដូចគ្នាឬទេ?

ហេតុដូចម្ដេចបានជាគេធ្វើឲ្យខុសគ្នាយ៉ាងនេះ ? (ប្រើការមិនដូចគ្នា) ប្រវែងគ្នាឬទេ? (ឲ្យសិស្សពីរ ឬ បី នាក់ យកម៉ែត្រទាំងប៉ុន្មានមកវាស់ផ្ទៀងគ្នាមើលឲ្យឃើញជាក់ជាប្រវែងគ្នាមែន ។

៥). សួរសិស្សឲ្យរករបស់អ្វីណាមួយ នៅក្នុងក្នុងរៀនដែល

មានបណ្ដោយ ទទឹងឬកំពស់ប្រវែងតែ ១ ម៉ែត្រ ហើយឲ្យរើសខ្លួនឯងយកម៉ែត្រណាដែលត្រូវវាស់របស់នោះ ។

ខ)· វិធីវាស់ប្រវែងរបស់ផ្សេងៗដោយស្មាន និងវិធីវាស់បញ្ជាក់នឹងម៉ែត្រ·

១). ប្រាប់សិស្សទាំងអស់គ្នាឲ្យស្មាន ប្រវែងបណ្ដោយនៃបន្ទប់រៀន, ស្មានប្រវែងទទឹង ស្មានកំពស់តុ: គ្រូ, ស្មានទទឹងទ្វារសាលា ...។ល។

២)- សិស្សស្មានហើយ សូមត្រាពាក្យឆ្លើយនៅក្ដារខៀនខ្លួនៗ

៣)-សូមគ្រូគត្រាមើល បើឃើញសិស្សណាឆ្លើយស្មានខុសច្រើនពីសិស្សដទៃឲ្យសិស្សនោះយកម៉ែត្របត់ឬម៉ែត្របន្ទាត់ទៅវាស់បញ្ជាក់ ។ ក្នុងការវាស់នេះ គ្រូត្រូវបង្ហាញសិស្សឲ្យបានឃើញច្បាស់គ្រប់គ្នាពីរបៀបកាន់ម៉ែត្រវាស់ឲ្យត្រឹមត្រូវ ។

គ)· ការហាត់គិតសរសេរនៅក្ដារខៀនឬនៅក្នុងសៀវភៅ

ឈ្មួញម្នាក់មានសំពត់១ផាប់តួបប្រវែង ៦ ម៉., គេលក់អស់ ៣ ម៉., តើ

នៅសល់សំពត់ប៉ុន្មានម៉ែត្រទៀត? (ការហាត់សរសេរ ហាត់គិតមាត់ទទេ សូមលោកគ្រូលៃលកធ្វើឲ្យបានច្រើន នៅក្ដារខៀនក្ដី នៅក្នុងសៀវភៅក្ដី) ។

មជ្ឈិមដ្ឋាន ទី២ និង ឧត្ដមដ្ឋាន

សេចក្ដីណែនាំ នៃរបៀបបង្រៀនវត្ថុស្គាល់ធម្មជាតិ

ការបង្រៀនវត្ថុស្គាល់ធម្មជាតិជាកិច្ចមួយដ៏ពិបាក តែបើមានសេចក្ដីព្យាយាមបន្តិចនឹងរកវត្ថុដែលត្រូវបង្រៀនឲ្យមានគ្រប់គ្រាន់ ឃើញថាមិនសូវពិបាកប៉ុន្មានទេ ។ មេរៀននីមួយ ៗ គ្រូបង្រៀនតាមរូបរបស់ដែលត្រូវយកមកបង្រៀន ឯកិច្ចបង្រៀនវត្ថុស្គាល់ធម្មជាតិដូចមានខាងក្រោមនេះ ៖

ក– ការនាំសិស្សពិនិត្យមើល ៖

១ – មើលនឹងភ្នែក .– រូបរាង – ទ្រង់ទ្រាយ . (ប្រដូចនឹងរបស់ឯទៀត) ពណ៌ (ប្រដូចនឹងពណ៌វត្ថុឯទៀត បើត្រូវការ) – ស្រអាប់ ថ្លាដូចជាកែវ, កញ្ចក់ . ។ ល ។ .

២–ស្ទាបនឹងដៃ .– វត្ថុនោះរលីងឬគគ្រាត , ត្រជាក់ឬក្ដៅ –

៣–លើកទម្ងន់ . ស្រាលឬធ្ងន់ (ដូចអ្វី) ធំឬតូច (ដូចអ្វី).

៤–ពិនិត្យក្លិន .– ក្លិនក្រអូប – ឈ្ងុយ – ឈ្ងៀម – ស្អុយ ។ល។ ប្រដូចទៅក្លិនវត្ថុឯទៀត ៗ

៥–ពិនិត្យរសជាតិ .– ឲ្យដឹងថាវត្ថុនោះប្រៃ – ជូរ – ល្វីង – ផ្អែម ។ល។

៦ – ពិនិត្យឲ្យដឹងសូរ .– ឮសូរតិចឬខ្លាំង បើវាយវត្ថុនោះទឹង បន្ទាត់ ឬគ្មានសូរទេ ។ល។.

១–ការប្រើឲ្យដឹងប្រយោជន៍នៃវត្ថុ·

នាំសិស្សរកផលប្រយោជន៍វត្ថុនិមួយ ៗ ហើយបញ្ជាក់ប្រយោជន៍នោះឲ្យឃើញច្បាស់នឹងភ្នែកទៀតផង ដោយមានរបស់បង្ហាញសិស្សភ្លាម ៗ ឬដោយបានបង្រៀនឬបានឃើញពីមុន ៗ មក ។

គ – ការពិសោធន៍ឲ្យសិស្សមើល

១ – យកវត្ថុនោះទៅដាក់ក្នុងទឹក – វត្ថុនោះរលាយឬទេ ? បើសិនណាជាដាក់ទៅក្នុងទឹកត្រជាក់ឬទឹកក្ដៅ ៗ

២ – យកវត្ថុនោះទៅដុតភ្លើង ឲ្យសិស្សនិយាយតាមដែលបានឃើញ, បានធុំក្លិនវេលាកំពុងតែដុតនោះ ។ល។

ការចំណាំទុក .– នៅវេលាដែលសួរបុត្រពន្យល់មេរៀននោះ លោកគ្រូត្រូវសរសេរលើក្តារខៀនបញ្ឈរ ពាក្យណាដែលសិស្សមិនទាន់ចេះ នឹងបានចំណាំអក្សរ នឹងរៀនសព្ទនៃពាក្យនោះប្រយោជន៍បាន ប្រើការទៅថ្ងៃក្រោយ ឲ្យបានត្រឹមត្រូវក្នុងការចងផ្ញើជាឃ្លា ឬ តែងសេចក្តីឬក្នុងការនិយាយជាប្រសើររបស់សិស្សថែមទៀតផង ។ល។

វត្ថុភាធ្យាយន៍

អាទិត្យទី ១.– អំពីខ្លួនមនុស្ស

ប្រដាប់បង្រៀន.– ហៅសិស្សម្នាក់ឲ្យទៅឈរនៅមុខពួកសិស្ស ហើយឲ្យដោះអាវ,ខោចេញ នៅតែខោទ្រនាប់មួយ រួចនាំសិស្សឲ្យពិនិត្យមើលចំណែកផ្សេងៗនៃខ្លួនមនុស្ស ។ ឲ្យសិស្សនោះកំរើកដៃ,ជើង ក្បាល,ដងខ្លួន ។ ឲ្យរាប់សន្លាក់ដៃតាំងពីស្មារហូតដល់ចុងម្រាមដៃ។ល។..

ខ្លួនមនុស្ស មានបីចំណែក គឺក្បាល,ដងខ្លួន,អវយវៈ ។

១ – .ក្បាល .–ក្បាលរាងមូល នៅលើក្បាលមានសក់ដុះ

ឆាសពេញ ដើម្បីនឹងការពារក្បាល ។ នៅខាងមុខ គេឃើញភ្នែកពីរ ប្រមុះមួយ ត្រចៀកពីរនឹងមាត់មួយ ។ ថ្គាមក្រោមមានសន្លាក់សំរាប់កំរើក ផ្ទប់ទៅថ្គាមលើ ។ ពិនិត្យមើលឲ្យឃើញជាក់ ឲ្យសិស្សដាក់ម្រាមដៃទន្ទឹមនឹងត្រចៀកហើយហាមាត់នឹងដឹងថាថ្គាមក្រោមកំរើក ភ្នែក រន្ធប្រមុះ ថ្ពាល់ក៏កម្រើកបានដូចជាថ្គាមក្រោមដែរ ។ ក្បាលបន្តជាប់ទៅដងខ្លួននឹងក កអាចឲ្យក្បាលងៀកទៅឆ្វេងឬស្តាំបានដោយងាយ ។

២–ដងខ្លួន. – ដងខ្លួនមានឆ្អឹងរុំព័ទ្ធជុំវិញ ដូចជាទ្រូងដាក់ត្រ ខាងក្រោយមានឆ្អឹងទ្រនុងខ្នង នៅសងខាងនឹងខាងមុខមានឆ្អឹងជំនីរនឹងឆ្អឹងទ្រូង ។ ដងខ្លួនចែកជា ពីរបំណែក: ខាងលើហៅថា ទ្រូង– នៅក្នុងទ្រូងមានសួតពីរនឹងបេះដូងមួយ ។ ចំណែកខាងក្រោម គឺពោះ នៅក្នុងពោះមានថ្លើមក្រពះបាយ,ពោះវៀនធំ,ពោះវៀនតូច ក្រពះទឹកមូត្រ ។ល។

ដងខ្លួនយើង ថ្វីបើ មានឆ្អឹងខ្នង,ឆ្អឹងជំនីរនឹងឆ្អឹងទ្រូង តែយើងកម្រើកបានតាមចិត្ត ដោយសន្លាក់ឆ្អឹងខ្នង ។

៣ – អវយវៈ. – យើងមានអវយវលើពីរ: គឺដៃពីរ–ក្រោមពីរ គឺជើងពីរ ។ ដៃបន្តជាប់ទៅដងខ្លួននឹងស្មា ជើងជាប់ទៅដងខ្លួននឹង

ត្រគាក ។ អវយវៈនិមួយ ៗ មានសន្លាក់ជាច្រើន សំរាប់កម្រើក, បត់ ហេតុនេះដៃមានដើមដៃ កំភួនដៃ និងដៃ មានម្រាមប្រាំ – ដើមដៃជាប់ទៅកំភួនដៃនឹងសន្លាក់កែងដៃ កំភួនដៃជាប់ទៅដៃ នឹងកដៃ ជើងមានភ្លៅជាប់ទៅកំភួនជើងនឹងសន្លាក់ជង្គង់ កំភួនជើងជាប់ទៅនឹងកជើង នៅចុងជើងនីមួយៗមានម្រាមប្រាំ ជើងទាំងពីរ សំរាប់ទ្រខ្លួនយើង នៅលើដី សំរាប់ដើរ, រត់ ។ល។ ដៃសំរាប់កាន់យកវត្ថុផ្សេង ៗ ។

ខ្លួនយើងមានស្បែករុំព័ទ្ធជុំវិញ កន្លែងខ្លះស្បែកនោះស្តើង ដូចជាខ្នង, មុខ ។ល។ កន្លែងខ្លះទៀតស្បែកក្រាស់ដូចជាបាតដៃ – ជើង ។ ស្បែកនេះមានរន្ធសុះពេញទាំងខ្លួនសំរាប់បញ្ចេញញើស នៅក្រោមស្បែកមានសាច់, សរសៃ, ។ល។

មេរៀនសង្ខេប. – ខ្លួនមនុស្សយើងមានបីចំណែក គឺក្បាល, ដងខ្លួន នឹងអវយវៈ ។ ក្បាលមានមុខនឹងលលាដ៍ក្បាលដែលមានខួរនៅខាងក្នុង ។

ដងខ្លួនជាប់ទៅក្បាលនឹងក ដងខ្លួនមានពីរចំណែក គឺដើមទ្រូងនឹងពោះ ។ នៅក្នុងទ្រូងមានសួតនឹងបេះដូង ។ ក្រពះបាយ, ថ្លើម, ពោះវៀននឹងក្រពះទឹកមូត្រនៅក្នុងពោះ ។ ដើមដៃ កំភួនដៃនឹងដៃ

រួមគ្នាជាអវយវៈលើ ៗ ភ្លៅ កំភួនជើងនឹងជើង ប្រជុំគ្នាជាអវយវៈក្រោម ៗ ខ្លួនយើងមានស្បែករុំព័ទ្ធជុំវិញ ស្បែកនេះមានរន្ធពាសពេញ សំរាប់បញ្ចេញញើស នៅក្នុងស្បែកមានសាច់នឹងសរសៃរុំព័ទ្ធជុំវិញឆ្អឹង ៗ

ពាក្យសួរ .— ខ្លួនមនុស្សយើងមានប៉ុន្មានចំណែក ? ក្បាលមានប៉ុន្មានចំណែក ? គេឃើញមានអ្វីខ្លះនៅមុខ ? នៅលើក្បាល ? ដងខ្លួនមានប៉ុន្មានចំណែក ? មានអ្វីខ្លះនៅក្នុងទ្រូង ? ក្នុងពោះ ? ចូរអធិប្បាយអំពីដៃអ្នក ? ជើងអ្នក ? ។ ល ។

អាទិត្យទី ២ — អំពីអដ្ឋិសង្ខលិក .

សូមតែងមេរៀននឹងពាក្យសួរផងចុះ តាមរបៀបក្នុងសេចក្តីណែនាំខាងលើនេះ ៗ

វិធីបង្ការរោគ

អាទិត្យទី ១— ការថែរក្សាស្បែក

ស្បែកត្រូវស្អាតជាដរាប .— យើងត្រូវសំអាតស្បែកយើង-ជាដរាប ពីព្រោះស្បែកនេះក៏ដកដង្ហើមចេញ-ចូលតាមរន្ធរោមដូចជា-

ប្រមុះដែរ ។ ញើសដែលចេញពីរន្ធរោមបណ្ដាលឲ្យជាប់ធូលីដែលហុយមកប៉ះពាល់ខ្លួនយើង ។ បើយើងមិនងូតទឹកលាងស្បែកយើងឲ្យញយៗទេ ធូលីនេះនឹងបិទរន្ធរោមជិតអស់ ហើយមានក្លិនអាក្រក់ ស្បែកបញ្ចេញញើសពុំបានបណ្ដាលឲ្យយើងឈឺ មួយទៀតសត្វចៃ សង្កើចស្រមើល ចូលចិត្តនៅលើក្បាល, ស្បែកមិនស្អាតនេះ ហើយខាំជញ្ជក់យកឈាមជាអាហារ។ កន្លែងដែលវាខាំជញ្ជក់ឈាមនោះបណ្ដាលឲ្យកើតកមរមាស់ ។ ដូច្នេះយើងត្រូវងូតទឹកដុសលាងសំអាតស្បែកយើងជាញយៗកុំឲ្យក្អែលស្ទះរន្ធរោមបានឡើយ ។

ត្រូវសំអាតដៃជាដរាប .– ដៃយើងក៏ត្រូវលាងសំអាតដូចជាស្បែកយើងដែរ ពីព្រោះដៃនេះចាប់កាន់យកអាហារបរិភោគ ឬទៅឈ្លីគ្រប់កន្លែងដោយមានជាប់សត្វមេរោគជាមួយផង សត្វនេះបណ្ដាលឲ្យកើតជម្ងឺក្អកក្រហម ។ ហេតុនេះក្នុងមួយថ្ងៃៗយើងត្រូវលាងដៃឲ្យច្រើនដង ត្រូវលាងដៃនឹងសាប៊ូមុននឹងបរិភោគអាហារ ពីព្រោះសាប៊ូនេះនាំឲ្យកាត់ជាប់វត្ថុដែលជាប់ស្អិតដូចជាខ្លាញ់ជាដើម ហើយនឹងកំចាត់សត្វមេរោគដែលជាប់នៅស្បែកដៃ ។

ការលាងសំអាតរាល់ថ្ងៃ .– ត្រូវលាងសំអាតមុខ, ក, ដៃ, ជើង

ពេលល្ងាចមុនដេក តែខ្លួនស្អាតដេកក៏លក់ស្រួល លុះព្រឹកឡើងត្រូវលុបលាងមុខដោយទឹកក្ដៅឧ៎នៗ រួចដុសសំអាតទន្ទឹកនៃស្រង់ពោះគោ ៗ ខ្លួនយើងទៀតក៏ត្រូវងូតទឹកដុសលាងជារាល់ថ្ងៃ ងូតទឹក ដុសសាប៊ូយ៉ាងតិចក្នុងមួយអាទិត្យពីរដង ងូតទឹកសមុទ្រឬទឹកទន្លេជាការសំខាន់ណាស់ដែរ តែមិនត្រូវងូតទឹកត្រពាំងទេ ៗ

មេរៀនសង្ខេប .– ស្បែកយើងត្រូវស្អាតជាដរាប ដើម្បីឲ្យបានសេចក្ដីសុខ ៗ ដៃប្រឡាក់បានដោយងាយណាស់ យើងត្រូវលាងដៃឲ្យបានច្រើនដងក្នុងមួយថ្ងៃ ៗ បើហោចណាស់មុននឹងក្រោយដែលបរិភោគអាហារ សាប៊ូជាវត្ថុប្រសើរប្រយោជន៍កំចាត់បង់នៃសត្វមេរោគទាំងពួង ៗ ចំណែកឯខ្លួនប្រាណត្រូវដុសលាងរាល់ថ្ងៃនៅពេលល្ងាច ប៉ុន្តែក្រោយបរិភោគបាយរួច ចំនួនបីម៉ោងយ៉ាងតិចសឹមងូតទឹក ៗ គេពុំត្រូវងូតឲ្យយូរពេកទេ ៗ ងូតទឹកសមុទ្រ ទឹកទន្លេឬហាលទឹកជាការសំខាន់ណាស់ដែរ ៗ

ពាក្យសួរ .– ពីព្រោះអ្វីបានជាគេត្រូវថែរក្សាស្បែកឲ្យស្អាតជាដរាប ? ហេតុអ្វីបានជាឲ្យលាងដៃញយ ៗ ? ចំណែកឯទៀតត្រូវសំអាតដែរឬទេ ? នៅវេលាណា ?

— អ្នកចូលចិត្តងូតទឹកក្ដៅឬទឹកត្រជាក់ ? ពីព្រោះអ្វី ? ។ល។-

អាទិត្យទី ២ – សូមលោកគ្រូតែងមេរៀនទាំងពាក្យសួរផងចុះ

មជ្ឈិមដ្ឋានទី ២ – អំពីការសំអាតខ្លួន

ឧត្តមដ្ឋាន – អំពីជម្ងឺភ្នែក

(សូមមើលមេរៀនទាំងពីរ ខាងលើនេះក្នុងសៀវភៅវត្ថុស្វាធ្យាយន៍ ភាសាបារាំងថ្នាក់ឧត្តមដ្ឋាន) ។

អាទិកដ្ឋាន

វត្ថុស្វាធ្យាយន៍

អាទិត្យទី ១.– មេរៀនលេខ ១– ខ្លួនមនុស្ស

គ្រូត្រូវយកផ្ទាំងគំនូររូបមនុស្សមកពន្យល់សិស្ស ឬឲ្យសិស្សម្នាក់ ដោះអាវចេញ ស្លៀកតែខោទ្រនាប់ ហើយមកឈរនៅមុខពួកសិស្ស ។ គ្រូ-ចោទសួរហើយនាំសិស្សពិនិត្យមើលឲ្យជាក់ ។ ខ្លួនមនុស្សយើងមាន

ប៉ុន្មានចំណែក ? (មានបីចំណែកគឺ ក្បាល , ដងខ្លួន , និងអវយវៈលើក្រោម) នៅក្បាលមានអ្វីខ្លះ ? យើងអាចចុះឡើងបានឬទេ ? ដោយសារអ្វី ? ដងខ្លួនយើងចែកជាប៉ុន្មានចំណែក ? បង្ហាញចំណែកទាំងពីរនេះ (ទ្រូងហើយនិងពោះ) ។ អវយវៈមានប៉ុន្មាន ? អវយវៈលើ ភ្ជាប់ទៅនឹងដងខ្លួនកន្លែងណា ?(ត្រង់សន្លាក់ស្មា) ។ ដៃយើងបត់បានកន្លែងណាខ្លះ? (សន្លាក់ស្មា ,កដៃ ,ម្រាមដៃ) បើប្រសិនណាជាគ្មានសន្លាក់អស់ទាំងនេះទេ ដៃយើងពុំអាចនឹងបត់ចុះឡើងបានឡើយ ។ អវយវៈក្រោមភ្ជាប់នឹងដងខ្លួនកន្លែងត្រង់ណា ? អវយវៈក្រោមមានប៉ុន្មានចំណែក ? សន្លាក់មានប៉ុន្មាន ?

សេចក្ដីសង្ខេប .– ខ្លួនមនុស្សយើងមានបីចំណែកគឺក្បាល ដងខ្លួន និងអវយវៈ ។ កភ្ជាប់ក្បាលទៅនឹងដងខ្លួន ។ នៅក្រោយដងខ្លួនមានឆ្អឹងខ្នង ។ ដងខ្លួនមានពីរចំណែក ៖ ខាងលើគឺទ្រូង, ខាងក្រោមគឺពោះ ។ មានអវយវៈបួនភ្ជាប់នឹងដងខ្លួន ៖ ខាងលើពីរ ខាងក្រោមពីរ ។ ខ្លួនមនុស្សយើងមានសន្លាក់ជាច្រើនប្រយោជន៍នឹងបត់ចុះឡើងបាន ។

មេរៀនលេខ ២.– អដ្ឋិសង្ខលិក

សៀវភៅគ្រូស្វាធ្យាយទំព័រលេខ ៦ ដល់លេខ ១០ ។

គ្រូត្រូវពន្យល់ដោយសង្ខេប នាំសិស្សឲ្យស្គាល់ឆ្អឹង ឲ្យដឹងច្រើន ក្រោយហើយឲ្យដឹងប្រយោជន៍ឆ្អឹងតាមសណ្ឋាន ៗ

អាទិត្យទី ២ .– ក្នុងអាទិត្យនេះសុំគ្រូពន្យល់ ពីការសំខាន់ៗក្នុងការទ្រទ្រង់ជីវិតយើងគឺ ការរំលាយអាហារ, ការដកដង្ហើម, ការឈាមរត់ក្នុងខ្លួននឹងការបញ្ចេញវត្ថុមិនស្អាតមកក្រៅ (ញើស - លាមក - ទឹកមូត្រ) ៗ

មើលសៀវភៅវត្ថុស្វាធ្យាយន៍ទំព័រទី១២ទៅដល់ទំព័រទី១៦ ៗ

មជ្ឈិមដ្ឋាន

អាទិត្យទី១ .– មេរៀនលេខ ១ .– ខ្លួនមនុស្ស

សូមបង្រៀនតាមមេរៀនលេខ១សំរាប់អាទិកដ្ឋាន ហើយបន្ថែមសេចក្តីលើខ្លះទៀត ៗ

អាទិត្យទី២ .– មេរៀនលេខ១ អដ្ឋិសង្ខលិក

សូមមើលក្នុងសៀវភៅវត្ថុស្វាធ្យាយន៍បដិញ្ញាណថានទំព័រទី៦-៧ ៗ

មេរៀនលេខ២.– សាច់ដុំ

សូមមើលក្នុងសៀវភៅដដែលទំព័រទី១១

អាទិកង្ហាន

វិធីបង្ការរោគ

អាទិត្យទី ១.– មេរៀនទី ១– ការសំអាតខ្លួន –

សុំមើលទស្សនាវដ្ដីឆ្នាំ ១៩៤៩ - ៥០, លេខ ១ ទំព័រទី ៤៧ - ៤៨ - ៤៩ ។

មេរៀនទី ២– ការសំអាតសំលៀកបំពាក់ –

សុំមើលវិធីបង្ការរោគកុមារដ្ឋាននិងបរិច្ឆណដ្ឋានទំព័រ ១៤ - ១៥ – និង ២៨ – ២៩ – ៣០ (ប្រការ ១)

អាទិត្យទី២ មេរៀនទី ១– ការសំអាតសំលៀកបំពាក់ (ត)

សុំមើលវិធីបង្ការរោគថ្នាក់ដដែលទំព័រទី ៣១ – ៣២ (ប្រការ ២)

មេរៀនទី២.– វិធីបង្ការរោគចំពោះផ្ទះ

ត្រូវរើសកន្លែងសង់ផ្ទះ ៖ នៅទីក្រុងត្រូវសង់តាមវិថីធំ ៗ នៅស្រុកស្រែត្រូវរើសទីទួលនៅឆ្ងាយពីទីថ្លុកត្រពាំងបឹងផ្លូវទឹក ៗ គួរសង់ផ្ទះឲ្យបានបែរមុខទៅខាងត្បូង ៗ ដើមឈើដាំឆ្ងាយធ្វើឲ្យអាកាសបរិសុទ្ធហើយតែកុំឲ្យដាំជិតផ្ទះពេក ដើម្បីទុកឲ្យពន្លឺព្រះអាទិត្យនិងអាកាសចូលក្នុងផ្ទះ ៗ

ត្រូវសង់ក្រោលគោ – ក្របី – សេះ – ទ្រុងជ្រូក – មាន់ – ទា នឹងបង្គន់ឲ្យឆ្ងាយពីផ្ទះ ។

រាល់ព្រឹកត្រូវបើកទ្វារបង្អួចទាំងអស់ ត្រូវបោសក្តារក្រោលថ្មមៗកុំឲ្យធូលីហុយឡើងត្រូវជូតគ្រឿងតុតាំងដោយសំពត់សើមត្រូវរើពូក – ខ្នើយ – កន្ទេល – មុងហាលថ្ងៃឲ្យបានញយៗ ។ ត្រូវបោសទីភូមិឲ្យបានស្អាតជានិច្ច ហើយត្រូវដុតសំរាមចោល ។

សុភាសិត – កន្លែងណាដែលមានពន្លឺព្រះអាទិត្យចូល កន្លែងនោះពុំសូវមានមេរោគទេ ។

សុំគ្រូធ្វើពាក្យសួរផងចុះ ។

មជ្ឈិមដ្ឋាន

វិធីបង្ការរោគ

អាទិត្យទី១ .– មេរៀនទី២និងទី១ ការសំអាតខ្លួន

សុំមើលទស្សនាវដ្តីឆ្នាំ ១៩៤៩ .៥០ លេខ ១ ទំព័រទី ៥២.៥៣

អាទិត្យទី ២._ មេរៀនទី ១ វិធីហាត់ប្រាណ

សុំមើលទស្សនាវដ្ដីឆ្នាំដដែល ទំព័រទី ៥១

មេរៀនទី២.- ប្រយោជន៍កើតពីការហាត់ប្រាណ.

សាច់ដុំដែលធ្វើការឡើងធំរឹងហើយខ្លាំង ការហាត់ប្រាណនាំគ្រឿងប្រដាប់ក្នុងខ្លួនយើងឲ្យដើរបានស្រួល នាំឲ្យឃ្លានបាយឲ្យអាហាររលាយបានដោយងាយ ឲ្យអាស្រ័យដំណេកបាន ។ កុមារណាស្រួលខ្លួន កុមារនោះមានទឹកមុខស្រស់មានបញ្ញាថ្លា អាចរៀនអ្វីបានចំរើនមិនធុញទ្រាន់នឹងការសិក្សាឡើយ ។

កុមារដ្ឋាន

វត្តស្វាធ្យាយន៍

អាទិត្យទី ១ ._ អំពីស្មាំផ្ទៃ

ការបង្រៀនក្នុងខែកញ្ញានេះ សិស្សនៅថ្នាក់កុមារដ្ឋានពុំទាន់ចេះមើលសរសេរនៅឡើយ សុំគ្រូហ្វឹកហ្វឺនឲ្យចាំស្ទាត់តែខាងវិធីហាត់ ហើយនឹងប្រាប់ពន្យល់ឲ្យចាំប្រាកដផង ។

មេរៀនលេខ ១ ._ អំពីស្តាំឆ្វេង

នាំសិស្សឲ្យពិនិត្យមើលឲ្យដឹងស្តាំឆ្វេង ។ ឯងមានដៃប៉ុន្មាន ? ដៃទាំងពីរនេះមានឈ្មោះឬទេ ? ដៃនេះឈ្មោះដូចម្តេច ? ដៃនេះទៀតឈ្មោះអ្វី ? ដៃទាំងពីរដៃណាធ្វើការច្រើនជាងគេ ? ឲ្យសិស្សលើកដៃទាំងអស់គ្នាតាមគ្រូចោទ ។

នៅខាងស្តាំឯងមានអ្វី ? បើឯងបែរមុខទៅខាងជើង ទិសណានៅខាងស្តាំឯង ? ទិសណានៅខាងឆ្វេងឯង ? ទិសណានៅខាងមុខឯង ? ទិសណានៅខាងក្រោយឯង ? បើឯងដើរតាមផ្លូវ ត្រូវដើរខាងណា ? ចុះបើបររទេះក្តី ជិះសេះក្តី ត្រូវកាន់ខាងណា ?

ពីព្រោះអ្វីបានជាគេឲ្យប្រកាន់ខាងស្តាំយ៉ាងនេះ ? (កុំឲ្យជល់ទង្គិចគ្នាវេលាដែលជួបគ្នា) ចុះបើឯងជិះទូកឬកប៉ាល់ ចុះបណ្តោយតាមទឹក ខាងណាដែលហៅត្រើយស្តាំ ? ត្រើយណាដែលហៅត្រើយឆ្វេង ? ។ល។

មេរៀនចាំមាត់ - សេចក្តីសង្ខេប

ត្រូវឲ្យស្គាល់ស្តាំឆ្វេង ដៃស្តាំធ្វើការច្រើនជាងដៃឆ្វេង ទៅណាមកណាត្រូវប្រកាន់ខាងស្តាំដរាប ។

អាទិត្យទី ២០.– អំពីច្បាប់ដើរនៅផ្លូវ

សុំគ្រូរំលឹកសិស្សពីមេរៀនមុន ហើយនាំសិស្សមកប្រាប់របៀបដើរហើយនឹងឆ្លងផ្លូវនៅផ្លូវមុខថ្នាក់ ។

១ – វេលាណាដែលយើងដើរនៅផ្លូវ យើងត្រូវឲ្យចេះច្បាប់ដើរ ពីព្រោះនៅផ្លូវតែងមានគ្រោះថ្នាក់ជានិច្ច លើរូបអ្នកដែលមិនប្រយ័ត្ន នៅទីក្រុងនៅផ្លូវនីមួយ ៗ មានរទេះតិចឬច្រើន ? យើងត្រូវដើរដូចម្ដេចតាមផ្លូវ ? វេលាឆ្លងផ្លូវត្រូវធ្វើដូចម្ដេច ? វេលាឆ្លងផ្លូវមានរទេះបរមកចំខ្លួន ត្រូវជៀសដូចម្ដេច ? មិនត្រូវរត់ឆ្វេងឆ្វាដោយភ័យ ត្រូវគិតមើលឲ្យស្រួល បើគួរឈប់ត្រូវឈប់ ទុកឲ្យរទេះជៀសវិញ បើចង់គេចត្រូវគេចទៅតែខាងស្ដាំ ។

២ – ចោទសួរ បើជិះរទេះកង់ត្រូវប្រកាន់ខាងណា ? បើចង់បត់ឆ្វេងស្ដាំត្រូវធ្វើដូចម្ដេច ? ។ល។

៣ – សេចក្ដីសង្ខេប – ទោះដើរនៅផ្លូវថ្នល់ក្ដី ជិះកង់ក្ដីឬជៀសរទេះឡានក្ដី ក៏គប្បីប្រកាន់ស្ដាំជាដរាប ។

វិធីបង្ការរោគ

អាទិត្យទី១.– អំពីការសំអាតខ្លួនប្រាណ

ក្នុងខែនេះដោយសិស្សពុំទាន់ចេះមើលចេះសរសេរនៅឡើយ គ្រូតោងបង្ហាញតែខាងវិធីហាត់ឲ្យមែនទែនហើយនឹងចោទមាត់ទទេឲ្យចាំប្រាកដក្នុងការសំអាតខ្លួន

១– គ្រូចាត់សិស្សម្នាក់ដែលមិនស្អាតឲ្យទៅឈរនៅមុខតុសិស្សឯទៀតៗ រួចហើយនាំសិស្សឯទៀតឲ្យពិនិត្យខ្លួនប្រាណ ដៃជើងមុខមាត់ឲ្យគ្រប់កន្លែង ។ល។

សិស្សដែលឈរនេះឈ្មោះអ្វី ? នៅត្រង់ណាទៀតដែលមានក្អែលច្រើន ? ឯងធុំក្លិនអ្វីកាលឯងមកឈរជិតវា ?

ក្អែលនៅលើស្បែកបិទរន្ធអ្វី ? ក្មេងស្មោកគ្រោកដូចចៅនេះបានសេចក្ដីសុខសប្បាយឬទេ ? វាបង្កើតរោគអ្វី ? ។ល។

ត្រូវធ្វើដូចម្ដេចទើបស្អាត ? ឯងត្រូវងូតទឹកដូចម្ដេច ? កាលងូតទឹកត្រូវដុសសាប៊ូខ្លួនប្រាណដូចម្ដេច ? ត្រូវប្រើអ្វីទើបជ្រះក្អែលល្អ ? បើគ្មានសាប៊ូអ្នកត្រូវយកអ្វីមកប្រើជំនួស ? យ៉ាងហោចក្នុងមួយអាទិត្យត្រូវ

ផុសខ្លួនប្រាណប៉ុន្មានដង? ការសំអាតខ្លួនប្រាណបានប្រយោជន៍ដូចម្ដេចខ្លះ? ។ល។

២_ សេចក្ដីសង្ខេប .- ប្រយោជន៍សុខសាន្ត ត្រូវសំអាតប្រាណ ឲ្យបានហ្មត់ហ្មង ផុសបត្ដូរជើង គ្រប់សារពាង្គផង ទើបរួចកន្លងពីការស្មោកគ្រោក ។

អាទិត្យទី ២._ របៀបប្រើសាប៊ូ

កាលណាគេបោកលាងសំលៀកបំពាក់តែនឹងទឹកទទេ តើនឹងបានស្អាតឬទេ ? បើដូច្នេះខ្លួនប្រាណយើងក៏ត្រូវផុសលាងនឹងសាប៊ូដែរ កាលណាឯងធ្លូតទឹកសាប៊ូនាំឲ្យកាត់ក្អែល បំបាត់ក្លិនអាក្រក់ គេផុសសំលៀកបំពាក់នឹងសាប៊ូល្អ គេផុសខ្លួនប្រាណនឹង សាប៊ូក្រអូប វេលាដែលផុសសាប៊ូត្រូវផុសឲ្យយូរសឹមលាងទឹកចេញ ។

អំពើកិច្ច

ធ្វើដូចម្ដេចឲ្យបានទឹកស្អាតសុទ្ធផឹកតាមត្រូវការ ?

យើងយកថ្នាំពែរម៉ង់កាណាត មកលាយនឹងទឹកក៏បានដែរ ប៉ុន្តែអ្នកស្រុកពុំធ្លាប់ប្រើ តាមធម្មតាគេយកទឹកមកដាំឲ្យពុះចំនួន១៥ មីនុត ទើបយកមក

ផឹក ការទំលាប់ផឹកទឹកក្តៅនេះ នាំឲ្យយើងជៀសវាងជម្ងឺច្រើនប្រការ កាលណាស្រុកមានជម្ងឺ ។ យើងបង់ឲ្យទឹកក្តៅនោះមានក្លិនរសជាតិល្អ ត្រូវធ្វើដូចម្តេចទៀត ? យួនមិនប្រើទឹកតែជាប់ជាធម្មតា ។ ខ្មែរយើងក៏ប្រើដែរ ខ្លះប្រើទឹកឫសជន្ហិតស្ងោរឬឫសអណ្ដូងព្រះ ។ ទំលាប់យ៉ាងនេះជាការសំខាន់ ព្រោះភេសជ្ជៈនេះមានគុណប្រយោជន៍ហើយថ្លៃតិចផង ។

បរិច្ឆេទផ្សេង

វិត្តស្វាធ្យាយន៍

អាទិត្យទី ១.— អំពីខ្លួនមនុស្ស

១ — គ្រូត្រូវយកផ្ទាំងគំនូររូបមនុស្សមកបង្ហាញសិស្សឲ្យស្គាល់ចំណែកខ្លួនមនុស្ស រួចហៅសិស្សម្នាក់មកឈរពីមុខតុសិស្ស ហើយឲ្យដោះអាវចេញ ហៅសិស្សឯទៀត ៗ ឲ្យពិនិត្យ មើលចំណែករូបកាយយើង ហើយចោទសួរបណ្ដើរ តាមរបៀបដូចមាននៅក្នុងសៀវភៅ

វត្ថុសាធ្យាយន៍បរិច្ចណដ្ឋានទំព័រទី ៣ និងទី ៤ មានទាំងពាក្យសួរនិងមេរៀនសង្ខេបសំរាប់ឲ្យសិស្សរៀនស្រាប់ហើយ ។

២– អដ្ឋិសន្ធិលិក ក្បាល ដងខ្លួននិងអវយវៈ

បើគ្មានផ្ទាំងគំនូរទេ ត្រូវនាំសិស្សឲ្យមើលគំនូរក្នុងសៀវភៅ រួចឲ្យស្ទាបបង្ហាញលើខ្លួនសិស្ស ដែលដោះអាវនៅឈរពីមុខគេនោះ ហើយឲ្យប្រាប់ឈ្មោះឆ្អឹង ទ្រង់ទ្រាយនិងទំហំឆ្អឹង ហើយនិងប្រយោជន៍ឆ្អឹង ហេតុដូចម្ដេចបានជាមានឆ្អឹងខ្លះមូល ឆ្អឹងខ្លះសំប៉ែត ឆ្អឹងខ្លះវែង ឆ្អឹងខ្លះខ្លី?

សុំមើល·សេចក្ដីនេះនៅក្នុងសៀវភៅដដែលទំព័រទី ៥ និងទី ៦ ។

អាទិត្យទី ២.– អំពីឆ្អឹងសន្លាក់ឬគណ្ឋិក

សុំមើលក្នុងសៀវភៅដដែលទំព័រទី ៨ និងទី ៩ ។

អំពីសាច់ដុំ

សុំមើលសៀវភៅដដែលទំព័រទី ១០ ។

វិធីបង្ការរោគ

អាទិត្យទី ១.– វិធីហាត់ប្រាណ

ឲ្យសិស្សពិនិត្យមើលរូបពង់កាយអ្នកស្រែចំការ នឹងអ្នកធ្វើការរាជការ តើខុសគ្នាយ៉ាងណា ? ដោយសារអ្វី ? បើដូច្នេះត្រូវធ្វើដូចម្ដេចឲ្យបានរូបកាយធាត់ធំមាំមួន ? ត្រូវហាត់ប្រាណនៅទីណា ? នៅពេលណា ? ក្នុងពេលហាត់ប្រាណមិនត្រូវធ្វើកាយមាយឲ្យសោះ ៗ ត្រូវខំប្រឹងប្រែងឲ្យមាំមួន ទើបបានរូបកាយនោះសមល្អហើយជម្ងឺរោគាក៏មិនអាចនឹងបៀតបៀនបានផង ។

ម្យ៉ាងទៀតត្រូវហាត់ដើរក្នុង ១ ថ្ងៃឲ្យបាន ២ ម៉ោង ដេកពីព្រលប់ក្រោកពីព្រលឹម ឲ្យខ្យល់អាកាសចូលក្នុងដំណេកឲ្យបរិបូណ៌ . ។

មេរៀនសង្ខេប .— សុំគ្រូតែងផងចុះ ។

អាទិត្យទី ២ . — ការសំអាតខ្លួនប្រាណ

កាលណាឯងរត់លេងហាលក្ដៅ ឯងឃើញមានអ្វីនៅលើស្បែកឯង ? ឲ្យសិស្សយកដៃជូតមុខវាយកមកមើល តើវាឃើញមានអ្វី ? ញើសស្អិតដូចប្រេង ៗ ឲ្យវាលិទ្ធមើលតើទឹងជឹងដូចម្ដេច ? ប្រៃ ៗ ហិតក្លិនមើលៗ ធុំអ ក្រក់ ៗ កាលណាធូលីហុយមកប៉ះទឹងបង្កើតទៅជាអ្វី ? ក្អែល ៗ ក្អែលបណ្ដាលឲ្យបានយ៉ាងណា ? ចុករន្ធញើសមិនឲ្យចេញ ៗ មនុស្ស

ណាដែលញើសមិនចេញតើស្រួលខ្លួនឬទេ ? បើចង់ឲ្យញើសចេញស្រួលត្រូវធ្វើដូចម្ដេច ។

មេរៀនសង្ខេប.— មនុស្សយើងត្រូវថែរក្សាស្បែកឲ្យស្អាត ពីព្រោះស្បែកនេះហើយ ដែលជាប្រដាប់សំរាប់បញ្ចេញញើស ដែលជាវត្ថុសៅហ្មងដល់រូបកាយយើង ហេតុនេះត្រូវដុសលាងនឹងសាប៊ូជារឿយ ៗ ត្រូវលាងដៃឲ្យស្អាត ៗ ក្រចកដៃ ក្រចកជើងត្រូវកាត់ឲ្យខ្លី ៗ

មេសូត្រត់មាត់

(សំរាប់គ្រប់ថ្នាក់)

១.— ត្រូវខំរៀនសូត្រ

យើងសូមរំលឹកដល់កុមារ ដែលបានសិក្សាខាងវិជ្ជា
ចូរនាងខំប្រឹងទាំងអស់គ្នា កុំខ្ជិលរៀនធុញថប់អ្វី ។
នាងអើយមនុស្សយើងក្នុងលោកនេះ ត្រូវរៀនឲ្យចេះទាំងប្រុសស្រី
ចំណេះនេះហើយគេឮឈ្មោះល្បី ពីបាកម្ដេចក៏ខំរៀនទៅ ។

ពាក្យពន្យល់.— វិជ្ជា=ចំណេះ ។ ក្នុងលោក=ឋានមនុស្ស ។

កេរ្តិ៍ឈ្មោះ=សេចក្ដីសរសើរនូវឈ្មោះ ឬវិជ្ជាណាមួយៗ ។

នាងអើយអានថា: នាងអ៊ើយ-

២- ត្រូវខំរៀនសូត្រ (ត)

ប្រឹងរៀនគង់តែមានដំរិះ យូរធ្លាប់គង់ចេះដឹងត្រឹមត្រូវ
បើនាងរៀនបានចេះគ្រប់ផ្លូវ បាននៅដោយសុខស្រណុកកាយ ។
អ្នកនឹងបានធ្វើជាមន្ត្រី កេរ្តិ៍ឈ្មោះក៏ល្បីឮសុសសាយ
មានទ្រព្យសម្បត្តិមិនខ្វះចាយ អ្នកផងទាំងឡាយខ្លាចគ្រប់គ្នា ។
ខ្ជិលរៀននាងអើយមិនដែលចេះ មនុស្សគ្មានចំណេះតែងវេទនា
រកស៊ីពិបាកគ្រប់វេលា ខ្វះក្រទៅជាដើរលួចប្លន់ ។

ពាក្យពន្យល់.- កាយ= រូបដែលជាទីប្រជុំអាការ ៣២ មាន សក់, រោម, ក្រចកជាដើម . . . . . ។ មន្ត្រី= នាម៉ឺន ។ ទ្រព្យសម្បត្តិ= អម្រស់= របរ, មុខការរបរ ។ ទាំងឡាយ= ទាំងអស់ ។

៣ – ត្រូវមកសាលារៀនឲ្យទាន់ពេលវេលា

ព្រឹកព្រាងនាងភ្ញាក់វេលាណា ត្រូវតែកុមារក្រោកម្មីម្មា

កុំដេកដំអក់ឲ្យយូរយារ ទោះជាមិនទាន់បាត់ងុយក្តី ៗ

ត្រូវតែលុបមុខលាងខ្លួនប្រាណ សិតសក់ឲ្យបានស្អាតប្រពៃ

ស្លៀកពាក់គាន់សៀវភៅចុះដី កុំបីបង្អង់នៅរេព ៗ

ចេញទៅនាងត្រូវដើរឲ្យឆាប់ ប្រញាប់ឲ្យទាន់ពេលវេលា

មិនត្រូវឈប់នៅប្រឡែងគ្នា ទោះជាមិនទាន់ទូងស្គរក្តី ៗ

ត្រូវតែខំដើរស្រូតរូតទៅ ដល់បង្អង់នៅឥតគិតអ្វី

ដល់ពេលចូលរៀនយើងគ្មានភ័យ ព្រួយនឹងគ្រូស្តីដៀលត្មះថា ៗ

បើសិនជានាងបង្អង់នៅ ឮស្គរទើបទៅចូលសាលា

ទោះជានាងប្រញាប់យ៉ាងណា គង់តែកុមារទៅមិនទាន់ ៗ

ពាក្យពន្យល់ ៖ – ព្រឹកព្រាង = វេលាដែលព្រះអាទិត្យទើបរះ

ព្រាង ៗ ៗ ដេកដំអក់ = ដេកក្រេក្រោក ៗ

ខ្លួនប្រាណ = (ខ្លួន=ពាក្យសម្រួលមាត់) គឺខ្លួន.)ៗ

ទូង ឬ ទួង = វាយ (ទូងស្គរ = វាយស្គរ

៤ – ប្រយោជន៍សាលារៀន

រាជការបានបង្កើតសាលា បង្រៀនកុមារទាំងប្រុសស្រី
ស្ទើរតែគ្រប់ទីក្នុងបុរី ដើម្បីឲ្យចេះមើលសរសេរ ។
រៀនលេខនឹងរៀនក្បួនទន្ត បូកបង់ចែកគុណកុំទំនេរ
បើសិនណាបង់ផ្លួញនឹងគេ ចេះមេគិតចំណេញខាតបាន ។
ដឹងទាំងវិធីបង្ការរោគ ដែលបង្កើតមកឈឺដល់ប្រាណ
ផលលើព្រះធរណីប៉ុន្មាន យើងបានដឹងគ្មានសល់ត្រង់ណា ។
ហេតុនេះត្រូវខំរៀនចំណេះ តែចេះមាំមួនបានធ្វើការ
នឹងបានបៀវត្សក្នុងរាជការ ចិញ្ចឹមអាត្មារៀងទៅ ។
បើអ្នកមិនបានរៀនចំណេះ ធំទៅគ្មានចេះដឹងខុសត្រូវ
រកស៊ីវេទនាហាលថ្ងៃក្តៅ លំបាកដល់ទៅកូនប្រពន្ធ ។

ពាក្យពន្យល់ .– បុរី = ក្រុង ឬ ខែត្រធំ ។ ព្រះធរណី = ដី ។
បៀវត្ស = ប្រាក់រង្វាន់ឆ្នាំ ប្រាក់ខែ ។ អាត្មា = ខ្លួន

លោកនីតិ

ច្បាប់នេះប្រពៃណាស់ អាចឲ្យយើងដឹងរបៀបរាជការផ្សេង ៗ នឹងច្បាប់ទម្លាប់ដែលមានបញ្ញត្តិដល់ពលរដ្ឋទាំងពួង ដែលត្រូវគោរពប្រតិបត្តិតាម ។

នឹងបង្រៀនសិស្សអំពីវិជ្ជានេះ គ្រូត្រូវនិយាយពន្យល់បណ្ដើរ សួរចោទសិស្សបណ្ដើរ ឲ្យសិស្សយល់ហើយចាំប្រាកដ រួចសឹមសរសេរសេចក្ដីសង្ខេបដាក់ឲ្យសិស្សរៀនតាមធម្មតា ។

សំរាប់ថ្នាក់ ទាំង ៤

ពីបវរិប្បណ្ណដ្ឋាន ទៅដល់ ឧត្ដមដ្ឋាន

អាទិត្យដំបូង ប្រទេសកម្ពុជា

កម្ពុជាគឺជាផែនដីមួយកន្លែងក្នុងសកលលោក ជាប្រទេសរបស់ខ្មែរ មានព្រះមហាក្សត្រិយ៍សោយរាជ្យ ៗ របៀបរាជការក៏មានគ្រប់គ្រាន់ដូចប្រទេសដទៃដែរ គឺមានរដ្ឋសភា-ក្រុមព្រះរាជអាណាចក្រ.រដ្ឋាភិបាលនឹងតុលាការ ៗ

រដ្ឋសភាគឺទីប្រជុំអ្នកតំណាងរាស្ត្រ សំរាប់ប្រឹក្សាច្បាប់ទំនុកបំរុងប្តូរគ្រប់គ្រងរដ្ឋ ។ ក្រុមព្រះរាជអាណាចក្រត្រូវពិនិត្យនឹងឲ្យយោបល់អំពីសេចក្តីព្រាងច្បាប់នឹងស្នើច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាបានបញ្ចេញមតិយល់ព្រមរួចហើយរដ្ឋាភិបាលគឺគណៈរដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះមហាក្សត្រិយ គឺមន្ត្រីទំនុកបំរុងប្រទេស មានចំនួនយ៉ាងច្រើនត្រឹមដប់ពីររូបរាប់បញ្ចូលទាំង រដ្ឋលេខាធិការផង តុលាការគឺក្រសួងជំរះក្តីស្ទង់ថ្លឹងការមិនឲ្យល្អៀង ។

ពាក្យសួរ.– ប្រទេសកម្ពុជា ប្រទេសរបស់ជាតិណា ? ព្រះមហាក្សត្រិយព្រះនាមអ្វី ? របៀបរាជការអ្វីខ្លះដែលអ្នកស្គាល់ ? រដ្ឋសភាសម្រាប់ធ្វើអ្វី ? ។ល។

មេរៀនសង្ខេប.– ប្រទេសកម្ពុជា ជាប្រជាជាតិមួយក្នុងសកលលោក មានមហាក្សត្រិយសោយរាជ្យ ។ ឯរបៀបរាជការក៏មានគ្រប់គ្រាន់ពេញលេញដូចប្រទេសដទៃដែរ មានរដ្ឋសភាក្រុមព្រះរាជអាណាចក្ររដ្ឋាភិបាលនឹងតុលាការ ។

អាទិត្យក្រោយ.– អំពីភូមិនឹងឃុំ

តំបន់ណាដែលមានប្រជុំផ្ទះលំនៅច្រើន ហៅថាភូមិ ។

ភូមិរួមគ្នាពីរបួបីឡើងទៅ បានជាឃុំមួយ មានមន្ត្រីម្នាក់នាយកត្រួតត្រាហៅថាមេឃុំ ។ នៅក្រុងភ្នំពេញគេចែកឃុំជាសង្កាត់ៗ ។ អ្នកត្រួតត្រាសង្កាត់និមួយ ហៅថាមេសង្កាត់ ។

មេឃុំមានស្មៀនទីជំទប់ជួយធ្វើការ ទារពន្ធដារពីរាស្ត្រតាមច្បាប់បញ្ញត្តិ ។ មេឃុំជាអាណាព្យាបាលលើឃុំជួយទំនុកបំរុងរាស្ត្រឲ្យបានសន្តិ-សុខ ។

ពាក្យសួរ .— អ្នកនៅភូមិណា ? ពីព្រោះអ្វីបានគេហៅឈ្មោះភូមិអ្នកយ៉ាងដូច្នេះ ? ភូមិអ្នកតូចឬធំ ? មានមនុស្សនៅប្រហែលប៉ុន្មាននាក់ ? ពីព្រោះអ្វីបានជាគេកសាងភូមិអ្នកនៅទីនោះ ? អ្នកណាដែលត្រួតត្រាលើភូមិអ្នក ? យ៉ាងដូចម្តេចដែលហៅថាឃុំ ? មេឃុំធ្វើអ្វីខ្លះ ? ។ល ។

មេរៀនសង្ខេប .— ភូមិ គឺតំបន់ដែលមានប្រជុំផ្ទះលំនៅច្រើន ភូមិណាធំទូលាយ មានផ្លូវគាន់គ្នាទៅវិញទៅមកបានដោយងាយ ភូមិនោះមានមនុស្សនៅច្រើនជាងគេ ។

ឃុំគឺទីប្រជុំភូមិច្រើនឬតិចតាមបញ្ញត្តិរាជការរដ្ឋបាល នាទីក្នុងអំណាចមេឃុំម្នាក់ ។ មេឃុំជាអាណាព្យាបាលលើ ការពាររាស្ត្រឲ្យបានសន្តិសុខ មានស្មៀនទីជំទប់ជួយធ្វើការទារពន្ធដារពីរាស្ត្រ តាមច្បាប់បញ្ញត្តិ ។

រោងពុម្ពខ្មែរ-ភ្នំពេញ